

وٲناکردنی جیهان لای سٲا ٲا ٲا میر مرٲٲک و یٲٲزین یٲنٲسکٲٲ. زاهیر ءٲبٲٲش

مرٲٲک و یٲنٲسکٲٲ دوو نوٲٲرن سٲر بٲ ٲیازی ئٲبسوردن، ئاما نچ
ئٲوٲ یٲ چٲن دٲتوانین بٲراوردی هٲردوو نوٲٲر بکٲین کٲ چٲن هٲست
بٲ جیهان دٲکٲن، چٲن مٲرگ لٲ شانٲنامٲکانیان ٲٲنگ دٲدٲنٲوٲ؟
چونکٲ بیرکٲی مردن کٲ بٲ وونی لٲ شانٲنامٲکانی هٲردوو نوٲٲردا
ئامادٲ یٲ. بٲ بٲگٲهٲنانٲوٲی هٲندک لٲ بٲرهٲمٲکانیان تیشک
دٲخٲمٲ سٲر جیاوازی و لٲکچوونٲ سٲرکیٲکان کٲ چٲن گرنگی بٲ مٲرگ
تٲوٲر سٲرکیٲکان دٲدٲن؟

شانٲی ٲوچگٲرایی (ئٲبسورد)، زاراوٲیٲکٲ کٲ لٲلایٲن مارتن
ئٲسلینٲوٲ خراوٲتٲ ناو تیٲری ئٲدٲبیٲوٲ، شانٲیٲکٲ، لٲ بٲگٲی
وازهٲنانی لٲ ئامرازٲ ءٲٲانینٲکانٲوٲ هٲوٲدٲدات بٲمانایٲ بوونی
مرٲٲ ٲیشان بدا، چونکٲ ئیمٲ هٲمیش و هٲردٲم ناتوانین بٲشٲوٲیٲکی
ءٲٲانی لٲ ژیان تٲبگٲین، دٲربٲینٲکٲ بٲ ناتٲواوی دٲخی ءٲٲ. لٲ
دامٲزرٲنٲرانیدا نوٲٲرانی وٲک یوچین ئیٲنٲسکٲ، ساموٲل بٲکٲت و
ئارسٲر ئادامٲٲ هٲن، کٲ بٲناوبانگن بٲ وٲناکردنی بٲمانایٲ و
تٲنٲگٲیشتنی جیهان. لٲ استیدا ئٲم نوٲٲرانیٲ کٲ ٲٲشٲنگن و شتی
هاوبٲشیان هٲ یٲ وٲک: ٲچٲانٲک لٲگٲٲ شانٲیٲنٲیتی، کٲ کٲتایٲ
شانٲنامٲکٲ و چارٲسٲرکردنی هٲموو ململانٲکان لٲ یٲک خاٲدا
کٲدٲبنٲوٲ. شانٲنامٲکانیان واز لٲ کٲتایٲ ٲٲشینیکراوٲکان
دٲهٲن و هٲموو یاساکان ٲشتگوٲ دٲخٲن، خوٲنٲران و بینٲران سٲریان
لٲ دٲشٲوٲ و ناتوانن ٲٲشینٲ گٲشٲسٲندنٲ ٲٲت، دیمٲنٲکان و
وداوٲکان بکٲن. ئٲمٲش لٲبٲر ئٲوٲیٲ کٲ شانٲیٲ ئٲبسورد مرٲٲکی
ونبوو و بٲدٲسٲٲات لٲ ململانٲیٲکی هٲمیشٲی و بٲمانادا لٲگٲٲ
چارٲنوٲسیاندا نیشان دٲدات. ئٲم بٲرهٲمانٲ بارودٲخی مرٲٲ لٲ
بٲمانایٲ خٲیدا بٲجٲدٲهٲن و خٲیان لٲو ٲرسیارٲ چارٲنوٲسازٲ
بٲدوور دٲگرن: ئایا لٲ بنٲٲٲتدا بٲمانایٲ یان نا؟ دٲمٲوٲت
بٲراوردکردنی شانٲیٲ یوچین ئیٲنٲسکٲ لٲگٲٲ شانٲیٲ سلاٲمیر مرٲٲک
بکٲم. بٲ تایبٲتی دٲمٲوٲت تیشک بٲمٲ سٲر جیاوازیٲ وونٲکانی
جیهانبینی لٲ نٲوان شانٲنامٲکانی ئٲم دوو نوٲٲرٲ، هٲروٲها ئٲو
بیرٲکٲ هاوبٲشانٲی کٲ لٲ بٲرهٲمٲکانیاندا دٲبینرٲن.
دوای خوٲندنٲوٲی وردی شانٲنامٲکانی ئیٲنٲسکٲ، دٲتوانرٲت بگٲینٲ

بہٴ سام ۛا ۛو توانی قسۛ کردنی نییۛ توانای پۛ یوۛ ندیکردنۛ کی ماناداری نییۛ۔ لۛ کۛ تایدا باوۛ بوون بہٴ وی کۛ چیرۛ کۛ کۛ یان دۛ گۛ درۛتۛ و ۛن و پیاوۛ کۛ ہۛ ردوویان خۛ یان لۛ پۛ نجۛ رۛ کانۛ و ۛ ۛ دۛ دۛنۛ خوارۛ و بہٴ ناو ۛاوۛ کۛ و۔

لۛ بہٴ رامبۛر مردندا، ہۛ ردوویان ہۛ مان ۛاواتیان ہۛ یۛ، بہٴ ۛاگایۛ بہٴ یان نا، ۛۛوان دۛۛۛن کۛ ۛۛوان نہٴ مرن بہٴ سام بہٴ ۛاسۛ وار، باوۛ یان وایۛ دواۛ ۛۛشتنیان شتۛک بہٴ جۛ دۛ ہۛۛن ۛۛوان دۛنیا بوون لۛ وی مردنۛ کانیان بہٴ ہودۛ نہٴ بوو، قۛ ناعۛ تیان ہۛ بوو کۛ وتارۛ ۛ ۛرکۛ کۛ ۛۛوان بہٴ جۛ دۛ ہۛنۛت۔ وتارۛ گرنگۛ کۛ ۛۛوان لۛ بارۛ ۛیانۛ و بہٴ و خۛۛ کۛ دۛۛۛت۔

بہٴ درۛ ۛای شانۛ نامۛ کۛ کۛ مۛۛۛک میوان دۛن بہٴ سام ہیچیان لۛ لایۛن بینۛ رانۛ وۛ نابینرۛن تۛنہا زادۛ خۛ یاۛی پیرۛ مۛرد و پیرۛ ۛنۛ کۛن، ہۛ رچۛ ندۛ کورسی زۛر دادۛ نہٴت بہٴ میوانۛ کان، بہٴ سام کۛ سۛ کی ۛاستۛ قینۛ نییۛ لۛ سۛ ریان دانیشۛت۔ دانانی ۛۛو ہۛ موو کورسیۛ گرۛ تۛ سکۛ، شتۛ کی بہٴ مانایۛ بہٴ شوۛ یۛ کی کۛ میدی زیادۛۛ وی دۛ کرۛت کاتۛک شانۛ کۛ پۛ دۛ کرۛت لۛ کورسی بہٴ تاۛ بہٴ ۛۛو کۛ سانۛی کۛ بوونیان نییۛ۔ ۛیۛ نسکۛ دۛ نووسۛت: تا کورسیۛ کان زۛر تر بن بہٴ تاۛی زۛر تر دۛ بہٴت، تا کورسیۛ کان زیاتر پانتایۛ داگیر بکۛن لۛ سۛر شانۛ کۛ مۛ سافۛی ہیچ و نہٴ بوون زۛر تر دۛ بہٴت۔ لۛ ۛۛ گۛ کی زۛ ربوونی کورسیۛ کانۛ وۛ، ۛامادۛ نہٴ بوون درۛ ۛ دۛ کرۛتۛ وۛ، تۛ واوی فۛزای شانۛ کۛ نوۛنۛ رایۛ تی تۛ واوی فۛزای جیہانۛ۔

دۛ کرۛت تۛ وۛری دۛ قۛ کۛ پۛ یامی دوو کۛ سی پیر نہٴ بہٴت بہٴ مرۛ قایۛ تی کۛ ہیچیان نہٴ کردوۛ لۛ ۛیانیا ندا، پۛ ۛارۛی ناخیان نہٴ بہٴت، بہٴ کو پۛ یامۛ کی دی بہٴت کۛ ہۛستی پۛ بکۛن بزر بوونی خۛۛک، ۛیمپراتۛر، خواوۛ ند و حۛ قیقۛت بہٴت، ۛاما ۛی بہٴ تاۛ ییۛ کی موتۛۛق و بہٴ شایۛ ۛنتۛ لۛ ۛی بہٴت۔

دۛ شۛت ۛۛم میوانانۛ ہۛمای تۛ نیایۛ و بہٴ مانایۛ ۛیان بہٴت بہٴ پوچی پۛ یوۛ ندییۛ مرۛ ییۛ کان، بہٴ ہۛ وی پوچی مرۛق بہٴ گرنگی بوون و گوۛ لۛ گرتن و دروستکردنی خۛ یاۛ بہٴ ہۛ ہاتن لۛ ۛاستی۔ بہٴ سام خۛ ونۛ کۛی ۛۛوان و وتارۛ خۛ یاۛ یۛ کۛی لۛ بہٴ ردۛم میوانانۛ کی نہٴ بینراودایۛ و ناراستۛ قینۛن، بہٴ یۛ چاوۛۛ وانییۛ کانی پیرۛ مۛردۛ کۛ بہٴ دی نایۛت۔

کۛ تایی شانۛ نامۛ کۛ نیشانمان دۛ دات کۛ مرۛق چۛن کاردانۛ وی دۛ بہٴت بہٴ رامبۛر بہٴ مردن، بہٴ رامبۛر بہٴم ہۛزۛ کوشندۛ یۛ کۛ ۛاگادارۛتی بہٴ سام ناتوانۛت خۛی لۛ گۛۛۛ دا ۛاشت بکا تۛ وۛ۔ مرۛق ناتوانۛت خۛ یاۛ بکات کۛ نہٴ بوونی لۛم جیہانۛ دا مانایۛ چییۛ و لۛ بہٴ رامبۛر دا غروری بہٴ یاردۛ دات کۛ دۛ بہٴت شتۛک لۛ دواۛ خۛی بہٴ جۛ بہۛۛۛت، بہٴ ۛۛ وی بہٴ ہودۛ نہٴ مۛنۛت۔

شان نامی کورسی ئاماژی ئوو دیکات کچن هومومان ل نوان سنووری ئوموون کاندای قف کراوین، وک ئوی ل شکستدا بین و هومو کردار کمان ب ب نرینی م کیندی گات جایی ه د سو ت و ب هودیی ک تایی دت، ت ک ک ی کی س ر ل ش و اوانی کار سات و ک میدی. چن زمان ه ندک جار شکست د ه ن ت ل گ یانندی مانای است قین.

یک کی دی ل شان نام کانی ئی ن سک ب ناوی (جاک یان ملک چ کردن) (Jacques ou la soumission) (۳)

جاک یان ملک چ کردن شان نام ی کی ئ بسورد ک ل سای ۱۹۵۵ ئیوجین ئی ن سک نووسیوی تی، شان نام کک باس ل جاک دیکات ک گ نج ک ک تید کات و شو ن داواکاری و ن ریتی بند ما ک ک ی بک و ت. خزان ک ی ه و د د ن ناچاری بکن هاوس رگیری بکات و وک هومو ک س ک فتار بکات. ئوان د یان و ت ملک چ یاسا کانی ک م گ ب ت و در ل ب ش وازی ژ یانی خزان بدات. ئو ژنی ک خزان جاک د یان و ت هاوس رگیری ل گ جاک بکات ناوی ب رتا — ی، ئم کچ ک سایید تی کی نام ی، ل ووخسار و ه سوک و تدا وک ک س کی واقعی ئاسایی س یر ناکر ت - ئی ن سک د ی کات شت کی ب مانا و نزیک ل گ ر ت سک ب ئوی نشان بدات ک داواکاری کانی ک م گ چ ند د توان س یر و گ ر ت سک و ب مانا و د س تکرد بن، ب رتا کچ کی ب د نگ و نام، ه لسوک و ت کی نام ی میکانیکی ه ی، زیاتر ل ه مایک د چ ت نک مر ف کی است قین، ل ووخسار یشدا س لوتی ه ی.

س ر تا جاک ب ره نستی دیکات پاشان، خزان ک فشار کی زری ل س ر دروست د ک ن، دایکی د گری، باوکی تو د ب ت، خزم کانی ه و ی ازیکردنی د د ن، ناوی د ز ن ن هومو شت ک د ک ن تا جاک ازی د ک ن هاوس رگیری ک بکات

ل م د ق دا ب ب کار ه نانی ناوی ی کسان ب کار کت ر کان و ب ب ستنی د مامک، ی کپارچی و ی کسانیی ک م گ ا د گ ی ن ت، مر ف کان ک سای تی است قین ی خیان د شار ن و، چونک ل ک م گادا مر ف د ب ت ک بگرت ئ ست، ئو و ش ت نها گو ی ای ی ب گروپ، وات د مامک دابن ت. ل ن و هومو کار کت ر کاندای جاک ل شان نام ک دا تاک ک س ک د مامک ناپ شت، ل م د ق دا پ اوان ناوی جاک یان وینی پوو، چونک ب ت نیا ک سای تی و تاکای تی خ ی (ب سات ک) د پار ن ت. هر ل ب ر ئم ه کار ش خزان ک ی ناتوانن و ریگرن، ناتوانن ل گ ئ و استیید دا کبک ون ک کو ک یان د ی و ت جیاواز ب ت. س ر تا خزان ک ب ش وازی ج راوج ر ه و ی ازیکردنی جاک د د ن ک ئو

کەسە بخوازێت کە خیزانەکەیان بەی دیاری دێکن، پەنا دێبەنە بەر تەمەت و چەندان فەق، جاک هەست بە گەشەگیری دێکات، هەست دێکات هیچ کەسایەتیکی نەماو، لە دوا جاردا دێکات حەزم لە پەتاتەیی بە تامی گەشتی بەراز، هەبێت بە هەر زمانەک وەربگەڕێت بە ئیدیەمی ئێ و زمانە لەکبدرێتو، کە بە مانای چار نییە دێبێت وەک ئێوان بێر بکەمەو، لەبەر ئێوو من بە (مەرگ لە گەشە وەوا جەژنە) دێگەمە سەر زمانی کوردی، دێقیروسیا منیش وێکو ئێوان.

لە تەکستەدا زەرجار کارکەتەرکان بە شەوێکی سەیر و میکانیکی و دووبارەبوونەو قسە دێکن. ئێمەش ئێوو دێردێخات کە چەن زمان دێتوانێت بەتای و بەمانا بەت کاتێک مەرەفەکان تەنیا سا کەمەپەتییەکان دووبارە دێکنەو.

سانت توبی ئێخەگر "دێکات ئێوو بەهەی فشارەکانی باوک و دایکی جاک — و نییە کە ئێوو مل کەچ دێبێت بەئێکو ئێوو بە هەی لاواری جاکوێی. بە واتایەکی دی دێتوانین بەئێین کە ئێم دێقەیی ئێنێسکە ئاگادارمان دێکاتو، سەبارت بەو ئاستییە کە کە خەبەر دێستووێدان بە فشاری کەمەپەتییەتی بە واتای دێستبەرداربوون لە تاییبەتەندیە مەرەفەخە، لەدێستدانی بێرکردنەو و ئێفتاری تاکەکەسی، مەرەفە بە ناوێاندن لەکەدار نابێت بەئێکو بە خە زەلیل کردن ترسێکی عەیبدار دێبێت و هیچ کەرامەتێکی نامەنێت، پێیوکردنی ئێم یاسایانە تەوا بەمانان. کە تاک زەلیل و یسوا دێکات و هیچ سوێجەتێکی نامەنێت. لەبەر ئێوو شانەنامەکە نوێنەرایەتی یێکەلەو قوربانییە دێکات کە قوربانییەکی بە کەمەپەتێگە تەواو بەمانایانە، چونکە ناوێاندی ژیا نییە و خیانەت نییە، بەئێکو ئێوو یێ کە ئێوو خەیی بە ئیمتیازاتی بچووک ئازی دێکات، ئێووێش کە سەرەتای زنجیرەییکی بەکەتایی مامەتێکی ترسێکانە و زەلیلکردنە. لەوێدا خەزان وەک هەمایێک بە کەنترۆڵکردنی کەمەپەتێگا بەکارهاتوو. ئێوان بەیار دێدەن کە جاک چەن بژی و هەوێی شکاندنی ئێرادەیی ئێوو دێدەن. ئێنێسکە دێکات ئێم جەرر کەمەپەتێگا یێ پێی دێوتەرێت کەمەپەتێگی عەوام یان جەماوێری.

لە لای ئێنێسکە مردن بریتییە نییە لە فەنا بوونی جەستە، بەئێکو نەمانی ئێرادە، ئێوو مەرگی حەتمی.

ئێگەر جەوهەری شانەنامەیی "جاک یان ملکەچ کردن"، لە مردنی تاکدا بدەزرێتو، کە پێویستە بە چوونە ناو کەمەپەتێگا، ئێوا دێقی شانەنامەیی (ع) "کەرکەدەن" نوێنەرایەتی فەرمانێکی تری مردن دێکات، مەرگێکی ئێحی، کە لە ئێنجامی قبوڵکردنی بە مەرگی ئایدەلێژیا یێکی تاییبەتوو سەرچاوە دێگرێت.

لەم دێقەدا، ئێنێسکە مەتەفەرێک، ئامازەییکی زەر ئێمزی

بەکار دەھەخت ئۆيىش ئۆيى گەڭىنى مەڭە بە كەركەدەن، ئۆيىش بە دەربەينى ئۆيى كە ئايدەلەي تەتلىتارى و فاشىستى لەسەر مەڭە ھەيەتى، ئىنەسكە بە وەسكەردى ديار دەكەنى وەك بە كەسايەتەكەن، خەيودان و خەگونجەن دەكەمەدا، پەيامەك دەگەنەت كە دواجار مەدەلەكە بە تەگەشتەن لە ديار دەكەمەدا يەتەكەن، نەخەشە ئايدەلەيەكەن كە دەرنەنجەمە مەژوويى كەسەتەريەن ھەيە،

دەقى شەنەيى كەركەدەن وەك لە زەربەي شەنە نامەكەنى ئىنەسكەدا سەرەتەيەكە بەزەركەرى ھەيە، وداوەكەنى ئەم دەقە شەنەيە لە شارەچكەيەك وودەدەت كە تەيدا كە مەڭەكەن دەبن بە كەركەدەن، سەرەتە بە گەت و گەي ھەردوو كەركەتەر ژان سەرەزەشتە بەرەنە ھاوۋەي دەست پەدەكەت بەھەي شەوۋەي ژەنە بەكەيەو، چەنە بەرەنە گەنگە بەژەنە خەي نەدەت، سەرەتەيە مەنەتەن و وەسكەرى ھەيە، بەمەم لە ناوگا و ئەم ھاوۋەيەنگە و مەنەتەنەيە ژەنە بەھەي دەخەكە ديارەكەوۋە تەكەدەت ئۆيىش بەھەي ئۆيە بە يەكەم جار كەركەتەرى ژان كەركەدەنەك دەبەنەت بە شەقامەكەدا دەۋەت، دەتە: كەركەدەنەك، بەدوايدا كەچە شاگەدەكە ھاوۋە دەكەت: كەركەدەنەك تە خەكەنى زەتەر كەركەدەنەكەن دەبەنەن وەدە خەكەي شەرەكە لە مەڭەۋە دەگەدەن بە كەركەدەن، لە كەتەيدا تەادەيەك ھەموو كەمەگەكە ئەم گەگەنەكەيە قەوۋە دەكەن و تەنەتەيە ۋە لەدەت خەكە سەرەم دەبن پەي، كەركەتەرى سەرەكەي بەرەنە پەوۋەكە تەادەيەك نەئەرامە تەكە كەسەكە تەدەكەتەۋە خەي بەدەستەۋە بەدەت و بەت بە كەركەدەن، دوا پەوۋەكە بە نەوۋەدەيەۋە بەرگەرى لە مەڭەيەتە خەي دەكەت.

لە بەرامبەر ئەم گەگەنەكەيە، كەركەتەرىكەن تەنە دوو بەزەدەيەن لە بەردەمەيە، ئەۋەنەش پەستەنە كەسەيەتە و تەكەيەتە خەيەن، يەنە وەك مەشەۋەن گەيەلەكەۋەن و بەگەدەنەن بە كەركەدەن، ھەندەك لە كەركەتەرىكەن بەشەۋەۋە بەرەۋە پەرى ئۆي گەگەنەكەيەۋە دەچەن، بە ھەكەرى جەۋەۋەۋە ئەرەۋەۋە دەستەردەربوۋەن لە سەرەشتە مەڭەيەتە خەيەن دەبن، بە نەوۋە دەزى سەرەمە بە كەركەتەنەن، وەك خەدە سەريەن دەكەت، پەي ۋەيە نەتەنەت بەرەۋە بەرەت بە ھەچ شەكەي تەر، زەر بەشەۋەۋە خەز دەكەت بەت بەۋە بوۋەۋەۋە، ئەم وزە نەسەيەكە لەم بوۋەۋەۋەۋە دەۋەۋەۋەۋە دەدەۋەۋەۋە، كەركەتەرى دەزە ھەكەيە ھەيە، ئۆي بە سەدەيە، ھەۋادەرە بەتە كەركەدەن تەتەۋەتە پەيۋەندە لەگەنە ئەۋەنە دەكە دا بەت و بەت بە ھاوۋەيەن و قەسەيەن لەگەنە بەكەت يەنە قەنەتەن پەبەكەت بەگەنەۋەۋە بە دەخە مەيە، يەنە شەۋەيەكە تەرى ژەنە بەزەۋەۋە لەگەنە ئەۋەندە

په ټولې بڼې، سازشکاران تر بېرته کات و. ئېنېسکه لېرېدا شته کی
گرنگمان په دې، د یزې پې وایې ئېگېر خې لېگې جې ماوېردا
بگونجې، دې توانېت بیرکړنې وې مرې قایې تی خې بېارنې. بېام
شانې نام کې ئې وې دېت کې کاتې خېت بېدېست عېقېیې تی مې یان
نایدې لېژیاې مې وې دېدېت، خېت دېگېیېت. کارېکترې دېزې هې وې
بېرېنگارېوونې وې ئې و گېانکارېیې نادات.

بېام بېرېنژې بېرېنگارې پرېسې بوون بې کړکېدن دې بېتې وې.
دېت: من بېرگړې لې خېم دېکېم لې دژې هېموو جیهان! بېرگړې لې خېم
دېکېم لې دژې هېمووان! من دوا هېمین کېسم، تا کېتایې پیاو دېم!
تېسلیم نابم!" بېرېنژې دېستېردارې مرېقې بوونې خې نابېت،
تېنانت بې ساتېکېش ناتوانېت ئې و بېرېکېیې قېوې بکات.

ئېنېسکه نېشان دېدات کې بېرېنگارېوونې وې قېرې باغې پېوېستی بې
قارېمانېتی نېیې بېکېو لې سړووی هېمووشیانې وې مرېقې وېژدانی خې
و بیرکړنې وې خې دې پارنېت.

ئېنېسکه لې شانې نامې کړکېدن کې لې چوارچېوې گېانکارېیې
کېمېایېتېیې هاوچېرخېکاندا ئېم تېکستې نووسیوې کې شیکارېیېکې
بې دیاردې نایدې لېژیاېکان کې دېتوانېت کارېگېریېکې وېرانکېری
هېبېت، کې شېوازی بیرکړنې وې مرېقې سنووردار دېکات شېواندنې
ئېخلاقې مرېقې.

خېنېگر و نووسېرې فېرېنسی سانت تېبې ئاماژې بېوې دېکات لې ،
شانې نامېکانې ئېنېسکه شانېیېکې مردن و دېزېخې، پېانېوانېکانې
وېک (نالې پو) ورچېکې خورېکې فېلم کارتېنی منداېانې
ناتوانېت بېرېنگارې ئې و فشارې کېمېایېتېیې بېتېوې کې بېرېوې وې
دېت، لې کېتایېدا ملکېچې داواکارېیېکانې دېوروبېرې دېبېت. ملکېچې
بوونې ئې و داواکارې و یاسایانې کې تېواو بې مانان ، بې
مانایېکې ملکېچېوونې بې داواکارېیېکانې کېمېگې، ئېوېش هېر
مېرگې، کې بیرکړنې وېکې دېستېجېمعیان هېیې وېکې نموونې مېرگې
لېگې عېواېدا جېژنې. ئېوېش تېواو لېدېستدانی شېوازېکې تاکېکېسی
بیرکړنې وې و فېتارکړنې.

ئېنېسکه ئېلهام لې ئېزموونېکانې خې لې مانیا لې ساېانی ۱۹۳۰
وېرگرتووې، کاتېک زېرېکې لې خېکې دېوروبېرې دېستیان کردو وې بې
پشتیوانیکړدن لې بزووتنې وې فاشیستېیېکان. دېست و هاوې و تېنانت
و شېنېرېکانې دېبینې کې چېن دېخزانې ناو فکری فاشیستېیېکانې وې
بینې کې بیرکړنې وېیان گېدراو و هېموویان وېکې یېکې بېر
دېکېنې وې.

ئېنېسکه دېت: کې شانې نامېکې تېنھا باسی سیاسېتی استې و یان

چپ نیی، بلکو باسی میلی مرځۍ به وازه‌نان له بیرکردنۍ وای
خۍ. دکرست ئم شانۍ نامۍ ی وک شرځۍ یکه به کنفۍرمیزم
وبزووتنۍ وای جۍ ماوۍری بهت که و چن مرځۍکان دتوانن مرځۍفایۍ تی
خۍیان له دست بدن کاتکه کوۍرانۍ په یۍوۍی له ئایدۍله ژیاۍیک
دکهۍن.

هرچۍندۍ پاۍوانی شانۍ نامۍکه بهرۍنڅۍ دردۍنگۍ که ئایا وک ئۍوان
بیربکاتۍوۍ یان نا، چونکه به تۍنیا دژی هر موو که مۍگا وۍستاوۍ.
له گۍ زیاتر و زیاتری خۍک بوون به کرکه دۍن، گومان له خۍ دۍکات
خۍ به بهرپرۍسیار دۍزانۍت، ۍنگۍ خۍ هر ۍۍۍۍت. هرست به
تۍنیایۍکی زیاترو شۍت بوون دۍکات، نائارام و ماندووۍ

له تۍکستۍکه وۍ بهرۍنڅۍ دۍۍۍۍت: من جوان نیم، کرکه دۍنۍکان جوانن ،
من هر ۍۍۍۍ بووم، چۍند حۍز دۍکه م وکۍوان بم . به داخۍوۍ قۍچم
نیی، نهوچۍوانی تۍخت چۍند ناشرینۍ (چاکۍتۍکه ی ددۍکه نه یۍخۍی
کراسۍکه ی دۍکاتۍوۍ، له ئاوۍنۍکه وۍ سهۍیری سنگی خۍ دۍکات) سنگم
لووسۍو ئای له م له شۍ سپی و په له موو! چۍند حۍز دۍکه م په سنۍکی
ۍۍۍۍ ق و وشکم هر به... (هر وۍ دۍدات لاسایۍ کرکه دۍن بکاتۍوۍ) ئا،
ئا، مۍۍۍۍ، نه خۍر (زیاتر دۍمۍنۍ) مۍۍۍۍ چۍندۍ به مۍشکم (له
ناکاو ۍادۍپۍۍۍ) قیروسیا دژی هر موو خۍۍک بهرگری دۍکه م، ،
تفۍنگۍکه م له کوۍی! (سهۍیری وۍنۍی سهۍری کرکه دۍنۍکان دۍکات) دژی
هر موو خۍۍک بهرگری له خۍم دۍکه م.

ئۍمۍش به و مانایۍ ی که پاۍوان مرځۍفایۍ تی هر دۍبڅۍرت تی خۍی و
بیرکردنۍ وای خۍی دۍپارۍنۍت تۍنانت ئۍگۍر به تۍنیاش بهت. ئیۍ نه سکۍ
ویستویۍ تی نشانمان بدات که وۍستانۍوۍ بهرامبهۍر جۍ ماوۍر چۍندۍ
قورسۍ، چۍند قورسۍ وک ماسی مردوو دواۍ شۍپل بکۍویت، بهۍام
چۍندۍ گرنگیشۍ.

به یۍ کرکه دۍن هر مای ئۍوۍ ی که چن مرځۍکان توشبین به درمی
ئایدۍله ژیاکان واز له بیرکردنۍ وای سهۍر به خۍی خۍیان بهۍنن. ئۍمۍ ی
شانۍ نامۍکه دۍکاتۍ بهرگریکردن له یۍکپارچۍی مرځۍف و بیۍری
سهۍر به خۍ. پووچگۍرایۍ ئم دۍقۍ په مان دۍۍۍۍت

— که مۍۍۍۍ که چن دۍتوانۍت بهۍتۍ گۍمۍۍۍگۍ یکه ناعۍقۍانی.

— تاکۍکی بیرکۍرۍوۍ چۍندۍ هرست به تۍنیایۍ دۍکات.

— مرځۍکان، چۍند به ئاسانی، نائاسایۍ ئاسایۍ دۍکه نه وۍ.

مۍرگ لای مرځۍک و ئیۍنسکه

دۍقۍ شانۍ یۍۍکانی ئیۍ نه سکۍ به هرۍی ئۍو تۍوۍرانۍی که باسی دۍکات و
دیدگای نه هلیستیۍکه ی، دۍتوانۍت به “شانۍی مۍرگ” ناوبیرۍت.

هردوو ئیښک و مرژک ل و نووس راڼن ک شانه نام کانیان
هولددن سرنجمن ب پرس چار نووس ساز کان ا بکشن. ل کا تکدا
شانه ی ئیښک ب م دید ښبینه و نهلستی و د ناسر ت و
د توانرت ب شانه ی مرگ ناوز ند بکرت چونک ښبینه ک تایی
دت، ب م ناتوانرت ه مان شت ل بار ی شانه ی مرژک و بگوتر.
ب گومان بیر ک ی مردن ی ک ک ل بیر ک سر کید کانی شانه ی
مرژک، وک چن ل دخی شانه ی ئیښک دا ه ی، ب م جیاوازی
بنده تی نوان شانه نام کانیان ل مام کردن ل گ م
ت و ر دای، ب ئیښک مردن شت کی ترسناک. ب م لای مرژک
گر ت سک .

ن م ح ز کردن ب مردن ترسناک. گر ت سک و مرگ ل کولتوری
پ ل نیادا ښک و یشی ل کولتوری پ نیادا ه ی، چونک نوان
مرگ ی کسان د ک ن و دیوی دوو می خ باتکردن، نوان مردنیان ل
ش دا پی باشرت وک ل ژبانی داگیر کاری، ه روک ل کولتور و
زمان و ف ره نگی کوردیدا گو مان ل ی د بت ک د ت توخوا ن م
ژبان مردن باشرت ل م ح . ن م د ست واژ کوردید ل کولتوری
نوان و لای مرژک پیاد کرت ، ل لای مرژیک ل ش دا مرگ ه ی
ل پ ناوی ژباندا ب م م مر ف ش کی ب سود د کات. کورد قس ی کی
ه ی ک د ت ش کردن ب ژبان ش کی خ ت ن، چونک مر ف
د ید ن ت. ن م چ م ک دیدی س ف میر مرژک ب مرگ، ب واتای
شانه نام کانی هردوو نووس ترس ل بینر و خو ن ر کانیاندا
د وروژ نن، ب م مرژک ب پ چ وانه ی ئیښک، د ی و ت
س رقا کردنیان بکات.

کار کت رکانی شانه نام کانی مرژک مانا ل مردندا د د زن و، ک
پیان باش ل ش دا بمرن ب ن و ی بژین، ک مردن ک شیان هیچ
د سک و ت کی ت دا نی، ن م دید تا ا د ی ک شک کی ف ل سفی و
کولتووری. ن م ش ئا م ژ ی ب بیر ک ی ل م ژوو و ن د بیاتی
پ ن دا ه ی، ش ر ف، قوربانی و ش هیدوون، و ش کردن سر ای
ب هیوایی، لای نوان واتا ل مردندا ی، وات مر ف ل گ ی
قوربانیدان یان ب مردن ب شت کی گ و ر تر مانا د د ز ت و. ب ی
ماسل فسکی د ت ن م بیر ک ی ل ه مان کاتدا ت واو تاریک یان
توند وانه ی، د م و ت ښنایی بخ م سر ن م کولتوری مردن لای
پ ن نی کان ل چید و هاتوو، ن م دید ش ئا م ژ ی ب م ژووی ش
و داگیرکاری و ا پ ن ینه کانی پ ن دا. ه نراو ی ک ه ند ک جار ل
ش و ی ک را کدا یاخود نمایش کی موسیکا ی د و تر ت و، ب ناوی
فارشاوانیسک Warszawa (۵) گ رانیی کی نیشتمان پ رو را نه ی

رمانسی گلی پللی نیا یی که له اپه یینی مانگی نه فمبوری سا یی ۱۸۳۱ دژی ئیمراتیری تی وووسی له سه ر زمانی خهک بوو، ئه و یی گرنگه ئه م گه رانییه نه ریته کی گه ور یی شه شه گه ر یی لای په لیه کان دروست کردوو، به دیوکی تر دا بوو به ته رزی بیرکردنه و یی مره فی په لیه نی. جگه له دیوو شه شه گه ر یی که ی دیوکی مه رگدسته هیه، له کولتور ونه ریت به ره با و دا په لیه کان که په یی و ابوو با شتر به شه به بمره ت نه که به به ئازادی و شه ره ف و ما نا بژی. به به ام پرسیار نه و یی “که مردنی له شه دا له زیان په با شتر” شاعیری فره رمانسی کاسیمیر فرانسوا دیلا فین له بار یی اپه یینی په ندا دژی ووسیا و بیر که یی مانسی ده ته: قوربانی، نیشتمان په رو یی، قاره مانه تی و شه هید بوو.

ئه و که سی له زیاندا ده مه نه ته و ئازاد ده ته، ئه و یی به مره ت له ئه ستاو ئازاد.

ئه م ته که سه ته هیوای ئازادی، داهاتوو به زیندوو کان، به به ام مردوو کان به زگار بوو داد نه ته. له

سه ته که گوزار شه له پاراد که سه که ده که ت، چونکه که سی مردو ئازاد، بیرکردنه و یی که ز ره ئاسایی مانسی و نیشتمان په رو رانی په نه ندیه. مره ژک مام مه له گه ئه م گرت سه کی مردنه ده که ت، له گه ئه م پاراد که سه دا به نه ج نه رم ده که ت. خه بات کردن به هیوا که تاییه که ی به هیواییه.

له مانای ئه م ده ده دو ئاستی ئازادی هیه، زیندوو کان هیوای ئازادی داهاتوویان هیه، ئه و که سی له زیاندا ده مه نه ته و ئازاد ده ته، ئازادی له داهاتوودایه، دوا ی خه بات، دوا ی سه ره که وتن، دوا ی ئازار کان. به به ام ئه و که سی ده مره ت له ئه ستاو ئازاد، به واتای مردوو به مه رگی خه ی ئازادییه که ی به خه ی هه نا و، به به ام زیندوو کان ده ته چا و یی به که نه.

ئه م ده رانه هه م فه لسه فی و ترا زیدیه. به واتای مردن مره ف ئازاد ده که ت، به به ام له چی؟ چه وسان دنه و، ترس، ئازار چه شتن، که یلایه تی و ته رده سه ته یی مه ژوو. گه رانییه که مردنمان له ده که ت ته ئازادییه کی هه. تا له شه هید بوو نه زی که به نه و له ئازادییه کی هه نه زی که ده به نه و، ماسله فه سی ئه م بیر که ی مه رگه به مره ژ که و ده به سه ته ته و. ئه و په ی وایه شان یی مره ژ که شو نه واری ئه م نه ریت په نه ندیه هه ده گرت که مره ف گیری خواردوو، مه ژوو ده نه دی و زیان کردن له ته ره سی سه ته می ته لیتاریدا به مانایه، به به ام بیر که ی که رامه ت له گه ی خه بات و قوربانیدا نه و هیه ئه ویش مه رگه.

ماسله فه سی هه و ده دات په شانمان بدات که ئه م بیر که یی له درامای مره ژ که دا ئاماده یه، هه ره چه نه ده له و که شدا ته نان ته که ت له گه ی

ټیړنۍ و نوکتۍ بمانایو د ربډراو.

پوچګ رای لای مرژک:

لای مرژک پوچګ رای و ټبسور د ټنیا فلسفۍ نیۍ ک وک لای ټینسک یان بکتدا هۍ، بکو مژووی، سیاسی و نیشتمانی و پۍ یوستۍ ب ټزموونی پټټندی جڼگ و داگیرکاریو. ل شان نامکانی هردوو مرژک و ټینسک دا وو بوی جړک ل فاتالیزم کی (۶) دیاریکراو د بینوۍ ک ه رگیز ل دیو مرځای ټی کۍ جیا ناکر ټو، (فاتالیزم ب واتای باو بوون ب چار نووس) پرسۍ ک یلۍ کړدن، چمکی د سټات ک ل بړد میدا مرځکان ب د سټاتن و ناچارن گوټ ایۍ هی موو ف رمانکانی بن، ټ نانټ ف رمان بمانا کانیښ، ل شان نامۍ “ووتبوون و” ب ټواو ټی ټم چمک ټامادۍ.

ل ټم د قدا دوو کار کټ رهۍ پیاوی یک و پیاوی دوو، ک نازانن ل کون و بچی گ یشتون ټ ټم شو ټ نادیار، ل ژوور کی داخراودا د بند دیل و ناتوانن ک ټټټی بارودخی خیان بکن، ل شان نامۍ وو تبوون و دا مرژک ل د قدا پرسۍ نازادی د وروژ ټ، ب و پۍ هی ه میش کړد و ټم کار کټ رانۍ ل ژر کاریگرۍ ټ گ یشتمانی ل نازادی؛ بۍ د توانر ټم د ق وک چیر ک کی ک یلۍ کړدن ل کبدر ټو، ک قوربانۍ کان ب بکار ه ټانی چمکی یک ټ نگی سټرئی ټپی (۷) نازادی ه و د ټن کرام ټی خیان ل ب رامبر د سټاتۍ ب ک سایۍ ټی و ب ب زید ا بپار ټن، ب ټام ل قو بوون و ټی د قدا ټ گ یشتمانی ترمان ب نازادی کشف د ټ.

مرژک وداو کان و د خک ل ټم د قدا ب کار د ه ټ ب گفتوگ کړدن ل سړ چمکی نازادی و پۍ یو ندی مرځ ب د سټات و ک ټټټو. خودی کردار ک گرنګ نیۍ ل شان نام کدا، بکو چن کردان و یان د ټ ټو گرنګر و جوهۍ ک ش کۍ.

مرژک پمان د ټ ک کړد و ټی خک ل ژر کاریگرۍ کاند چ ټ نګ و رد گر ټ و چ کردان و یکیان د ټ. ل و د خان دا چن ل نازادی ټ د گن؟ ټایا ټ و هی ټامادن قبوۍ بکن؟ چن کردان و یان د ټ کات ک ک س کی تر د سټاتیان ب س ردا د گر ټ؟ ل و شو ټ دا ک ټم دوو کار کټ رۍ ټ دا د ټین نازادی مانای چیۍ؟

ل ټم د قدا د توانر ټ نازادی ب شوازی جیاواز ل کبدر ټو: ی ک ټ نازادی د ر کی، نازادی د ر کی بریتیۍ ل و شتانۍ ک ل

دږرو ديارن، كه مرقف تواناي جوو و بيارداني خي لوست خيدا نيه، بـ نموونـ تواناي ښـ شتن بـ ئو شوونـي كه دتـوت، كهـسـكه ناتوانـت شوونـكه بـجهـت، ئوانـي تر بـيار لـسـر ياساكان ددـن. ښـگرتـن لـ وتـنـي ئوـي دتـوتـ، كهـنـترـكـردنـي هـېـژارـدنـكـانـي خـت لـ لايـن كـسانـي ترـو، جا دـسـتـات بـت يان لـ زينـدانـدا بـت. وـك لـ دقـكهـدا ديار، كارـكتـركان ئازادي دږرـكي لـدـست ددـن چـونـكه لـ ژوورـكهـدا گـيرـيان خـواردو، لـ ياساكان تـناگـن و دـستـك، دـسـتـاتـكي نـبـنـراو دـخـكهـيان كـنـتـ بـكـات. دووـم ئازادي ناوـو، ئازادي ناوـو و زياتر دږروني و فـلسـفيـ، واـتـ توانـاي بـرـكـردنـو بـ خـت، پاراستنـي كـسـايـتي خـت، دـستـبـردار نـبوون لـ كـرامـتي خـت و نـهـشـتنـي ئو دـسـتـاتـكـه نـتوانـت بـتـواوي كـنـترـكي مـشـكت بـكـات.

مَرَق لَ ژَ ر سَا یَ یِ ژَ مَ کی تَو تَا لِ تَا یِ رِی و دِ یِ کِ تَا تَ رِ یِ دَا پَ وِ یِ سِ تِی بَ دُوو جَ ر خَ بَا ت هَ یِ، ئَ م شَ مَ دَ بَ ت لَ دُوو بَ رَ وِ وِ وِ وِ بَ دَا ت بَ پِلَ یِ یِ کَ م لَ دِ زِی نَ یَا رَا نِی نَا وِ وِ یِ خَ ت، پَا شَا ن نَ یَا Rَا نِی دَ Rَ وِ مَان، کَا Rَ سَا تِی هَ Rَ دَ تَ زَ مَن ئَ وِ وِ یِ کَ یِلَ لَ نَا وِ وِ دَا تَو وِ شِی دُو وِ کَ Rَ ت بُو وِ نَ بَ ت، کَ ئَا گَا دَا Rِی چَ وِ Sَا نَدَنَ وِ یِ نَا وِ وِ نَ بَ ت، دُوژ مَن بَتَوَا نَ ت هَ Sَ تَ کَا نِی دَا گِ یَ Rَ بَ کَا T. لَ Sَ Rَدَ مِی ژَ مِی بَ عِ Sَا، دَ Sَ Sَا T تَوَا Nِی هَ Mَوِو خَا کِی کُور دَ Sَتَا Nِی بَا شُور دَا گِ یَ Rَ Bَ کَا T، Bَ Mَوِو Nَ یَتَوَا Nِی هَ Sَ Tِی هَ Mَوِو مَرَقِی کُور دَ کَ Nَ Tَ Rَ لَ Bَ کَا T. لَ Mَ وِ وِ فَرِی پَ Mَان دَ Sَ T، "مَ Tَ Rِی دَا گِ یَ Rَ کُور دَی هَ Sَ Tِی مَرَقِی زَ Rَ Tَ Rَ Sَا کُورِ لَ خَا کَ کَ یِ. " دَ Sَ Tَ Mَرَقِی زِی نَدَا Nِی Bَ Tَ Bَ Mَوِو Bِ یَ Rَ کُور دَنَ وِ یِ ئَا زَا دَ Nَ Bَ T، لَ Zَ Mَ Nِی دِ یِ کِ تَا Tَ Rِیَ Tَا وِ Tَنِی ئَا Zَا دِی یَا Sَاغَ، Bَ Mَوِو هَ Bِ Zَا Rَدَ Nِی Bِ یَ Rَ کُور دَنَ وِ یِ ئَا Zَا دِی Tَا کِ Bَ Dَ T خَ یِ Tِی.

ئەو دوو پیاو کاردان ئەوێ جیاوازیان هەیە بەرامبەر بە دیل بوون و ئەمەش شەوازی جیاواز نیشان دەدات کە مەرڤەکان مامەت لێگەستەم یان بارودەخی بەمانایدا دەکەن. مەرڤەک گرنگتر لە ئەخەگرتن لە دەستەمەکی پرسیارەکی فەلسەفەتەر سەبارەت بە ئازادی مەرڤە بە گەشتی دەکات.

ھەر بىر ئىم تەۋرەر لى شان نام كەدا زەر گرنگە كە ئازادى چەن دە بىنرەت مەرژەك نىشانى دەدات كە مەرژەكان كاردانەۋى جىاۋازيان دەبەت كاتەك ئازادىيان لى دەسەندەرەتەۋى. كارەكتەرەكان ھەۋە دەدەن، لى دەخەكە تەبگەن، خەيان بگونجەنن؟ يان گەگەيەكى لىژىك بەزەنەۋە بى ئىم دەخەيان؟ نووسەر لى دۈجاردا ئىم پەرسىارەمان لىدەكەت كەي مەرژە ۋاز لى ئازادبۈۈن دەنەت؟. ئەۋىش تەۋا ھەۋەيە لىگەگە پەۋەفرەرى چۈنكە لى نەمەشەكەدا ئازادى ئەۋكاتە نامەنەت كە زىندەنى كراۋ ۋاز لى بىر كەرنەۋەي خەگەرانە بەنەت ۋە قەۋەي ئەۋ

زیندانی بکات و بگه یکی لژیکی ب بد زتتو ک ئو
م ترسیتدارترین ک یلا تی.

مرژک جیاوازی نوان ئو دوو کار کتار ل ه و ست کانیا نای
ب رامب ر ب ئازادی دکات، ی ک میان ب شو ی کی پاسیفان ل
تد گات، بام دوو میان ب شو ی کی چالاکان. نووسر ب ب ئو و
لای نگری بکات ئم دوو ب چوون د ژب ی کان د خات وو. ل
ئ نجامدا ک سی ی کم "ئزادی ناو و" ی ها ه د ب ژر ت، بام
پیاوی دوو م ناتوانت ل گ ل لژیکی پیاوی ی کم مدا ها و ا ب ت، پ
وای ئ نجامدانی کارک تاک گای ب د ر بازوون ل م ژوور. ب
شو ی دواي داخستنی د رگا ک، ب دیوار کانیش و ل ل ل دات،
ت نان ت "خ ی خ ی نیشان د دات ک اوچی

پیاوی ی ک: گو بگر با شتکت پ ب م، ئما ناتوانین ب هیچ
شو ی ی ک د ر و ی خ مان بگ ی

پیاوی دوو: جا ب بیگ ی ی ک ی ئو و ئشی ئم ی
ل در ژ ی د ق ک دا پیاوی دوو د ت:

پیاوی دوو: من و ک ت نیم باو م ب ئزادی د ر و ه ی.

ل ک تاییدا، پلان و وردبینی کان ه ردو وکیان ب هودی و بمانای
د س لم نن، جا ئو کرداران یان ک ئ ر نی ب ت یان ن ر نی،
ل ب ر د م د س هات کی با ت ردا هیچ مانای کیان نی. چونک
ه ردو وکیان ه مان چار نووسیان د ب ت

ل د ق ک دا د ستک ل س قی ژوور ک و د ت د ر و ف رمانیان
پ د کات، ئم دوو کار کتار ک د ستیان ک ل ل چ د ک رت و ه میش
ل ژر ف رمانی د ستدا د م ن و. گرنگی ئم د ست ل د ق ک دا
چی؟ ئم د زانین شو وازی ئم ج ر نووسینان ت ایب ت و
بونیا د کی کلاسیکی نی، ب ی د توانر ت ب چ ندین شو بوونی ئو
د ست ل کبدر ت و، ب گومان نووسر ب گ ی وونمان پ شکش ناکات،
ئم نازانین ئا یا قس ل س ر چار نووسی بوونی مر ق دکات یان باس
ل ه ندک یاسای ک م ی تی دکات؟ ک ب مر ق نا شن.

ک ش ی ک و ت ن ک م ای تی کان و کاریگ ری کانیا ل س
مر قا ی تی.

ب باسکردنی ک و ت ن ک م ای تی کان و کاریگ ری کانیا چ ند
نموون ی ک د ه نین و ل لای ه ردو و نووسر ک ها و ب شی ک د بینر ت
ل خستن ووی پ یمان ک م ای تی کان، ئو ی ب شو ی کی
ی کلاک ر و ئم دوو شان گ ری جیا د کات و، ب باز ک یان
شو وازی م م کردن ل گ ل پرس ک دا و و ناکردنی کار کتار کان،
ب زیاتر وونکردن و شان نام ی (جاک و ملک چ بوون — ک رک د ن)

ی ئی-نسک و (تانگ و ووتبون و) ی مرژک ب-نمون د-ه-نین و. ت-و-ری س-ر-کی ل- شان-نام ی (جاک و ملک-چبون) ی ئی-نسک-دا، ل-سدانی تاکگ-رای و ملک-چبونی ت-واو-تی ب- داواکاری-کانی ک-م-گا، ت-نیا ل- پ-ناوی ت-ک- بوون و پ-ی-وکردنی یاسا ک-م-ای-تی-کان، ل-م د-ق-دا تاک ت-نیا ب- ئ-وی ل-گ- ک-م-گ-دا ت-ک- ب-ت، د-ب-ت ئ-سمیل ب-ت و بتو-ت-و و خ-س-ت-کانی خ-ی ون بکات.

ه-رو-ها ل- شان-نام ی تانگ-دا پرسى ک-وتن ک-م-ای-تی-کانیش ئاماد-یی-کی ز-ری ه-ی و د-توان-ت ب-وونی د-ستنیشانی بک-ین، ب-ام ئ-وی ب- شو-ی-کی ی-کلاک-ر-و ئ-م دوو شان-گ-ری ل-ی-کتر جیا د-کات-و، شو-وازی مام-ک-کردن شو-وازی کارکردن ل-گ-یان چ-ن و-نای خ-ک-ک- د-ک-ن. کار-کتر-کانی شان-نام-کی ئی-نسک ت-نیا گروپ-کی ی-کسان و ی-ک-نگن، ه-موویان نزیک-ی ه-مان تایب-تم-ندیان ه-ی، کار-کتر-کان ت-واو ل- ی-کتر د-چن، کار-کتر-کان ج-ماو-ر-کی ب-ناو ب- ک-سای-تین. ئ-نگ تاک-جیوازی ن-وان کار-کتر-کان جیوازی نیوان ت-م-نیان ب-ت ه-ند ل-ی-ک د-چن.

ل-ر-دا د-م-و-ت باسی شان-نام ی تانگ بک-م باسی چی د-کات ب- ئ-وی خو-ن-ر ب-رچاو وونیه-کی ه-ب-ت تا زیاتر ئاشنای کار-کتر-کان و ببین چونکی دونیا بینى کار-کتر-کان ک-ور د-بین-ت ب- پ-شاندانی پوچگ-رای ل- لای نووس-ر-کی و ئ-و د-خ-ی کار-کتر-کان تیدا د-ژین ه-رو-ها چ-ن بینای درامی شان-نام-ک- نراو.

ی-ک-ک ل- ب-ناوبانگترین شان-نام در-ژ-کانی مرژک "تانگ" ی-ک توخم-کانی شان-ی ئ-بسورد ت-واو ئ-نگد-دات-و، دواى ب-ابوون-وی ل- سایی ۱۹۶۴ ل- گ-فاری دیال-گ، "تانگ" ب- خ-رایى ناسنام-ی ن-ود-و-تی (ل- ف-ر-نسا و ئ-مانیا و ئ-مریکا) ب-د-سته-نا. مر-ز-ک ل- شان-نام-ک-دا خ-ن ل- ململانی ن-و-کان د-گرت و ل- گ-ی و-انگ-ی-کی ئ-بسوردیه-و، باس ل- خ-زان-کی پش-و شیراز بچ-او د-کات ک- کو-ک-یان ئارتور، خ-زان-کی ن-ریتی و ر-ک و پ-کی د-وت، ب-ام ک-تاییه-کی ب- کوشتنی کو-ک-یان ک-تایی د-ت، مر-ژ-ک ب- شو-ی-کی نا-است-وخ ب-چوون-کانی خ-ی ل-بار-ی ب-کاره-نای توندوتیژی و دا-مانی ئ-خلاقى و ک-م-گ-ی-کی ن-خ-ش و ترس ل-د-س-ات د-رد-ب-ت.

دواچار ه-ندی سیاسی و دید-کی ورد و ساد ب- ک-م-گا ل- س-رد-می ت-تالیتاریزمدا پ-شک-ش د-کات. خ-ن-ی-کی ورد ل- دیدی ئاید-ل-ژیا د-گریت، ت-نان-ت باشتین ئاید-ل-ژیای ئاماد-کراو شیای ئ-وی

هه‌یه بگه‌درت به تالتاریزم و دنده‌یی ده‌سات، وک له که تایی شان نام که دا د‌رد که و‌ت.

تانگه شان نام‌یه کی سه پ‌رد‌یه وداو‌کان له مای خ‌زان‌کی ووناکبیر وود‌دات که ت‌یدا هیچ سه‌ایک و هیچ سه‌کخستن‌کی که م‌ای‌تی ت‌دا نه‌ماو. (سته‌میل) ی باوک و (ئه‌لیه‌ن‌را) ی دایک، پ‌شتر شه‌شگه بوون و ه‌موو به‌ها که نه‌کانیان شکانده‌و. به‌ام ئ‌م نازادیه به‌سنور بوو ه‌ی ئ‌زاو و به‌دیسپلینی و به‌سه‌کخستن.

ژوری میوان شو‌نه‌کی ز‌ر شیرز و شپ‌و، هیچی به‌س‌ر هیچ‌و نیه هیچ هاوسه‌نگیهک و گونجاند‌ک له دانانی کهل و پ‌له‌کاندا نیه، چ‌ند شته‌ک له ژوور که دا ه‌یه وک جلی بووک‌نی کا‌بوو و، گالیسه‌یه کی مندا‌ان، تابوته‌ک، ئ‌سه‌که‌میل‌کی کهن، م‌ز که و چ‌ند کورسه‌یه که ه‌ر دان‌ی له سه‌نگه‌ک، شتگه‌له‌ک که م‌ژوو که‌یان ده‌گه‌ته‌و به‌س‌رد‌می جیاواز، ه‌موو ئ‌مانه ئ‌ماژ‌یه به‌خراب بوونی که م‌ه‌گا، له‌م ما‌دا سه‌ نه‌و ده‌ژین. کار‌کته‌ر سه‌ر‌کیه‌کان: ئ‌رتور، گ‌نج‌ک کو‌ی سه‌ته‌میل، سه‌ته‌میل باوک، ئ‌له‌ینه‌ر دایک، یوجینیا داپیره، یوجین باپیره، ئ‌الا ده‌زگیرانی ئ‌رتور، ئ‌دی خزم‌ت‌کار.

نه‌ک ه‌ر دانانی کهل و پ‌له‌کان هیچ گونجاند‌کی ت‌دا نیه به‌کو پ‌یه‌و نه‌یه‌کانیش، پ‌یه‌و نه‌یه‌کانیش ناج‌ره، ئ‌دی خزم‌ت‌کار، پ‌یه‌و نه‌ی خ‌شه‌ویستی ه‌م له‌گه‌ ئ‌له‌نورا دایکی ئ‌رتور ه‌یه و ه‌م له‌ ژ‌ره‌و پ‌یه‌و نه‌ی له‌گه‌ ئ‌لای ده‌زگیرانی ئ‌رتور. نازادیه‌کی به‌ها به‌هیچ ق‌ید و م‌رج‌ه‌یه، ه‌ر ئ‌م نازادیه به‌م‌رج‌یه خ‌لق و بیرکرد‌نه‌وی ئ‌رتوری م‌شغو‌کردوو و تووشی که‌شی ده‌کات.

سه‌ر‌تای ده‌سته‌یه‌کی پ‌رد‌ی ی‌که‌می شان نام‌که، یوجینی باپیره و یوجینیای داپیره و ئ‌یدی خزم‌ت‌کار به‌جل و به‌رگه‌ک ده‌بین‌نه‌ که لای‌ق به‌ته‌منی ئ‌وان نیه، ز‌ر گ‌نجان‌یه، خ‌ریکی یاری کاغ‌زن و جارجار‌ش ده‌خ‌نه‌و، ئ‌رتوری گ‌نج ده‌گه‌ته‌و که‌سته‌یه‌کی له‌به‌ردایه جیاواز له‌جل و به‌رگی ئ‌وان، ده‌مه‌قا ده‌روست ده‌ته‌له نه‌وانیان، ئ‌رتور داپیره، ئ‌رتور ه‌و ده‌دات ئ‌و پ‌شه‌ویه‌ی له‌ما‌که‌دا ه‌یه است بکاته‌و.

ئ‌مانجی سه‌پاندنی به‌ها نه‌ریتیه‌کانه، ه‌ولی هاوسه‌رگیریه‌کی ئ‌اسایی و سونه‌تی ده‌دات له‌گه‌ ئ‌لای خ‌شه‌ویستی، له‌پ‌رد‌ی دوو‌مدا ئ‌رتور ده‌یه‌وت ی‌جینی باپیره‌ی ازی بکات له‌وی به‌شه‌و‌یه‌کی سونه‌تی یور‌سمی ئ‌اه‌نگی هاوسه‌رگیری له‌گه‌ ئ‌الادا سه‌کبخات و هاوکاری به‌ت، وک پ‌یشاندانه‌کی وک‌شی و نیشانه‌یه‌کی ده‌ره‌کی ئ‌امانه‌که‌ی به‌ئ‌و سیسته‌م نو‌یه‌ی به‌هاکان که ده‌یه‌وت دروستی بکات.

له‌پ‌ره‌سه‌ندنی وداو‌کان، داپیره‌ی ده‌مر‌ته ئ‌مه‌ش ده‌ته‌ه‌ی ئ‌و‌ی

بدر ژایی شان نامی تانگ وووب ووو مملانی کی نوکان
د بینوو، نووی ست میل ل دژی نرمکان یاخی بوو، ست میل و
کار کتر کانی تر پیان وای "یاخیوون بدری بند تیپ ک
پشکو وتنی ل سار بنیات د نرت، تا یاخیوون ک فراوانتر بت،
بینای بنیاتنای ک م لگ فراوانتر د بت " لای ئوان، بو
مانای ی ش خزان ک یان بیر ک ی پشکو وتنی و ه موو سیستمی
خزانیان ل سار اپ ی بنیات د نرت. بواتا ک م لگا ب
یاخیوونی خ ک ل یاسا ک نکان گ ش د کات، ب ب اپ ی بنیات
پشکو وتن ک نیپ، تا زیاتر نرمکانی ک بشک نیت، گ انکاری ک
گ ورت د بت. لای مر ژ ک ئ م ش واز ج ر ک ئیر نیپ، ل
شان نامی تانگ دا، مر ژ ک پمان د بت ک اپ ی بنیات بدر وام
د توانت زر دوور بکو و ت و ل ئامانج ک ی و کات ک ه موو شت ک
ک د و خ نرت ک ک خستن و ب ها کانی ش نام نن و ئیر ک س نازان
چی گرنگ، نازادی د بت ئازاو گ ی. ت و او شان نام ک ی تانگ
دواتر د ر ئ نجام کانی ئو بیر ک ی نشان دات.

بم نام یاخیوونی ئارتور ل شان نامی تانگ دا ت و او جیاواز، ئو
ئستا ک نف رمیست، (۸) یاخی بوونی ئو پ یو ست ب نوونی
یاساو، چونک ئو خ یشی و د ورو ب و خزان ک ی ل پ شدا ت و او
دژ ک نف رمیست بوون، خزان ک یان ه ند خیان ئازاد کردو ک
هیچ بای خ ک ب نرم و ئ خلاق ن ماو و م را داو شاو. پ یان
د بت ناتوانم خ م بپار زم ل یاخیوون ل ت، ل دژی دا مانی
ئو و ل خراپ کاریتان.

ئو ئازادیپ ه ای خ شب ختی نیپ ب کو ک یان ک دایک و باوکی
بانگ ش ی ب د ک ن. ش وازی ژیان ی خزان ک یان وایک ردو ک
ئارتور هاوس نگ ی کی د رونی و د ر کی ن م ن ت، ئو ل جیهان کدا
دژی ک ه موو شت ک گ پ دراو و هیچ ن ریت ک ن ماو، خزان ک ی
پ یان وای ئ م ب واتای نازادی، م د ر نیت، ب خت و وری. ب م
ئارتور ه ست ب پ چ و ان ک ی د کات، ناد نیایی، ب شایی و ب
س ورو ب وری. د ق ک پمان د بت ک نازادی ت و او ناب ت ه ی
ب خت و وری ه رو ها خ ک پ و یستیان ب ک خستن و نرمکان و
س قامگیری و ب ها و ونکان ه ی. ئارتور ب د وای فرم کی نو دا
د گ ت، بیر ک ی کی نو ب ج ب ج کردن، ب م نام نازان ت چن و چی
بکات، چ بیر ک ی ک باش. ه موو پ شنیار کان ت د کات و، چونک
د ی و ت شت کی نو د روست بکات، ن ک ل شت ک و د ست پ بکات ک
پ شتر ه بوو. جارکی تر اپ رین ک دژی ئو اپ ی بنیات بکات ک
پ شتر کردیان.

ت گ یشتنی ئارتور ل و سات دا دت ک داپیری د م رت. س رسام

دې بېلت بڼو استیځي کې مردن هڅو موو مرځېکان د ګرځندو، ګردوونییې تی مردن، کېس ناتوانت له مردن زګاری بېت، مردن تاک یاسای ځای کې هڅو موو کېسېک د ګرځندو. بې ئارتور کې بې نائوم ډیډو بېدوای فېرمان و بند ما جېګرېکان د ګډې، بې ټام مردن له ناکاو د بېتې تاکې شتېکې تېواو د نیا و ګشتګیر، تېدېکات کې ئېو سیستم ئایدیال تېواوې کې بېدوایدا د ګډې له سېر بندې مای توندوتیږی و مردن دروست د بېت، یېکېک له دیالېکېکانی (مړګ له ناو تېدایې، وېک باندېک له ناو قوېسېکدا، ئېو کې کارې منې تېنھا ئازادی بکېم). بېم شووېک مړژک نیشانمان د دات کې چېن خېبات بې ځخستن د توانت له بری مانای استېقیند یان ئازادی بې هڅو شې و توندوتیږی کې تایی پېبېت. مړژک له لم د قېدا پېمان د بېت کې زېر کې نټېکړدن خراپې، بې ټام بېسنووری تېواو وېرانکېریشې.

بې ټام له کې تایدېدا ئارتور د بېتې قوربانې سیستم کې خې، کوشتنی ئارتور د توانت هڅو مای “بې تېکړدنوې فېرمې بیرکېکان” بېت، دواې ئېوې ئېدی ئارتور د کوژتې، پاشاندا ئیدی و یوچین له سېر مړګی ئارتور سېمې تانګې د کېن، کې له یاریکې نا عېقېانې د چېت، کې خې بېت له هڅو موو مېعقولېتېک. سېما کړدنې تانګې کې خې هېم ناو نیشانې د قېکېکې و هېم بېکاره نېانې سیمېوې و ځېمزی فېلسفې له شانې نام کېدا چونکې کارکټېری ئېدی ئارتور د کوژتې، هېر ئېویش سېمې تانګې له سېر لاشې ئارتور د کات، له بری ئېوې مردنې ئارتوری کوېیان بېت بې کارساتبارې خېم و پېژارې بې ټام ئېوان سېما د کېن، لاشې ئارتور هڅو مایې بې کټنې بیرکېکان و ځخستنوېیان، کاتېک ئېدی سېرکړدایېتې سېماکې د کات، ئېو نیشان د دات کې ئېستا تېواوې د خېکې و خېکېکې له ژېر کې نټرېسې ئېودان، بېم شووېک تانګې د بېتې هڅو مای د سېسات و با ډاډسټی. تانګې له استیتیدا بریتيې له سېمایکې سېن و کولتوری ځښیری، شتېک کې پېویستی بې فېرم و دیسپلین هڅو، فېرمېکانې بې کولتوور ماونېتېو، بې ټام ناوېکې استېقیند یان له ګډې ئارتوردا مردوو، ئېستا له لایېن ئېدیو سېما د کړت کې بازارېترین و بېدېو شترین ودېنډ ترین کېسی ناو شانې نام کېکې. هېر له بېر ئېم شې کې دیمېنې کې تایی د قې تانګې زېرجار هېم وېک ئیرنې و هېم تراژیدی و هېم بې ځښینېکې قوې سېیر د کړت. شانې نام کې پېشانمان د دات کې چېن کېم ګایکې کې هاوسېنگې له نېوان ئازادی و یاساکاندا نیې، له کې تایدېدا د وځت و د سېسات بې بېزترینېکان بې جېدې هڅو بېت نېک “استېک ترینېکان”

بېم شووېک، هېردوو ئېنېسکې و مړزېک بېس له بې تګلېکې هاوشوېک د کېن سېبارت بې بارودخې مړف و ئارزوی بېردېوام بې

ئازادی، بۆلەم ھەریکەتچیان لە وانگەییکی جیاوازی و لە نزیك دابنەو، شانەنامەکانیان جیاوازی نەوان دیدگاکیان تەواو وون داکاتو. مەقەیتە لە دقەکانیاندا بەردەوام خەبات داکات لە دژی ھەموو ئەو ھەکارانە کە ئازادییەکی بەرتەسک داکەن، جا چ ئایدیەلەژی بەت یان کەمەلەیتە. بۆلەم ئیەنسکە سەرنجی لەسەر پشەوی و بەمانای بوونی مەرق و دۆڵەکانەتی، لە کاتەکدا مەزەک زیاتر سەرنجی لەسەر ھەکارەکانی ئەو دۆڵەکانە دابەت. ئەم بیرەکانە لە گەیی کارکەری ئەستراکت و مەزەیی و دەرەکەون. بەیە دتوانین بەئین شانە ئیەنسکە و درامای مەزەک، لە دونیابینیەکانیاندا، کەمەلەک تەبەندی ھاوبەشیان ھەیە، بۆلەم لە دابنەو تەدا جیاوازی.

پەراوەزەکان

(۱) ئەنتەلەژی، ئەم وشەیی ناوی لەقەکە لە فەلسەفە کە داکەتەو و لەوای: چی ھەیە؟ (چی بوونی ھەیە) چ شتەنەک بەراستی "ھەن" جەری بوون و مانای بوون چییە. زەرجار "بەتای ئەنتەلەژی" زیاتر بە شەواییکی مەجازی بەکار دەھەنرەت، ھەستەک کە ھیچ شتەک مانای ئەستەقینە و بوونی نییە. کە شتەک، ناسنامە، ناوێک یان مادەیی ئەستەقینە ی تەدا نییە. حاکەتەک کە مەرق ئەزموونی داکات ھەست بە بەتای و نا ئەستەقینە و بە بناغەیی ژیان، جەیان و داکات. بە نموونە گەر کەسەک بە کەسەکی گوت: ھەست بە بەتای و بە مانای داکات. کەسەک دۆڵەت ژیانم بەمانایە، ئەمە دتوانرەت بگوترەت "بەشایی ئەنتەلەجی"

(۲) کورسییەکان (Les Chaises) لەلایەن Eugène Ionesco لە ساڵی 1951 لە پاریس نووسراو. لە ۲۲ نیسانی ۱۹۵۲ لە Théâtre Lancry لە پاریس بە یەکەمجار نمایشکرا و لەلایەن سیلفاین داکەو دەرھەنرا. دواي جەنگی جیھانی دوو، ئەم دقە نووسراو کە زەرەک لە نووسەرەکان ھەستیان بەو کردە جیھان بوو تە شتەکی تەنەگەشتن و مەقەکان بە زەحمەت مانا لە ژیاندا ددەزنەو. ئیەنسکە ویستویەتی تەنایی مەرق، پووجی کەمەگا نیشان بەت، ئەمەش ھەمای پەییوێندی نەکردنی مەرق، ھەستکردنە بە بەتای و گەئان بەدواي مانا لە جیھانەکی ئاژاوگەدا. ئەمە بە یەکەک لە گەورەترین بەرھەمەکانی ئیەنسکە دادنەرەت و یەکەک لە گەورەترین بەرھەمەکانی شانە ئەبەسورد دادنەرەت. تەکەلەو یەکە لە نوکتە، دتەنگی و فەلسەفە و بارودەخی ناماقو لە یەک کاتدا.

(۳) شان نامی (جاکیان ملکیچکردن) باس له گونجک دکات به ناوی جاک که تیدکاتو له گوت بند ما کوی و یاساکانی که مگادا بگونجبت. خانوادکوی ه و دد دن ناچاری بکن که وک ه موو که سکه بیربکه وو و پپی و کردنی نریتکان و هاوس رگیری له گوت ئ و ژن بکات که بی دیاریکراو. و بی پی داواکاریه کانی که مگاکا به شوپی کی ئاسایی فتار بکن. سر تا جاک به ر نگاریان ده بتوو و ه و ددات که سایه تی خی به توو. به ام خزان که به رد و ام فشار ده خات ساری، ه نگاو به ه نگاو ده ست دکات به خ به ددست وو دان. هر به ی شان نام که ناوی "ملکیچوون". له م ده قدا له ه ندک و رگراندا به جاک نووسراو له ه ندک شویندا به کوبوش.

(۴) ده قی شان یی که رک ددن د. موحسین ئحمده عومر له زمانی فرانسوی و ریگ او ت س ر زمانی کوردی و ده زگای چاپ و به او کردنی وای س رد م به او یکرد توو.

(۵) له ردا م. ماسله فسکی M. Masłowski, ئاماژ به گرانیه کی درامی پی مانسی پی نی ده دات به ناوی وارسزاویانکا Warszawianki که زربی کارکت رکانی مرزک به ئاماژ دان به بیرکای ئم گرانیه پی نی که پیوست به خ بات و یاخیوونوو.

گرانیه فارشاوانیسکه Warszawianka گرانیه کی نیشتمانیپرو رانی ری مانسی گلی پله نیای که له اپ پی نی مانگی نه ق مبری سای ۱۸۳۱ دهی ئیمرات ری تی ووسی له س ر زمانی خ که بوو، تکستی گرانیه که له لایه شاعیری فرانسوی کاسیمیر فرانسوا دیلافین Casimir François Delavigne نووسراو پاشان تکستی که له لایه کارل سیلنکیفیچوو و رگر دراون ت س ر زمانی پی نی ندی ئاوازی به دانرا و کرا به گرانیه، چخماخی ئم گرانیه ه موو پله نیای گرتوو، به ه موو نا از ی تی که خ پشاندران ئم سرودیان ده گوتوو تا وایلات بوو به نریتی بیرکردنی وای خ کی پی نیایا. هرچه ند سرود که دژ به داگیر کاری ئیمپرات ری تی ووسی بوو، ه ستکی ش سگ رانی ه بوو به ام پی بوو له ه ستی مردن و مردن ده ستی، که بوو س رچاوی بیرکردنی وای خ که، ج ئاماژ ی ئاوازی ئم سرود ئ نارشیستکانی ئیسیانی ۱۹۳۶ به کاریانهان به تکستی خیان تک که به تکستی فرانسوی که ه ب ت ه نراو که ز ر دوور و در ژن نزیکای به ۱۵۰ د ر ده بت به ام من ت نه ئ و شش د ر م له کردوو به کوردی،

ئم م ئژی خو و شک م ندیه،

ئژی قیامت بهت!

ه س پی نیاندا، زنجیر کانت بشک ند،

ئم م س رکه وتن یان مردنی ت ی!

په نډای څو شويست،

بهمرگي څو مان هډي داگیرکاری دیو که دوا دڅوین

هرکه سکه بڅي نازاد د بټ و هرکه سکه بمرټ له نستاو نازاد (۷) فالتیزم به واتای باو بوون به چار نووس - ن و باو ټټی که ه موو شت که که ووود دات له لایڼ چار نووس که ح تمی یان د سټا تکی با تر و په شوخت دیاری کراو. فالتیست پی وای مرفه کان ناتوانن کاریگر ریان له سر دها توویان ه بټ یان ټټی ووود او کان بگن، ن م ش زرجار د بټ ه هی وو سټ کی پاسیف که مرف به ش کردن ن و هی ووود دات قبو د کات. تایب تم ندید کانی فالتیزم: فالت: ن و بیر که پی که دها توو پشتر نووسراو. بد سټا تی: ن و باو ټټی که کردی مرف له گټ ینی د رن نجامدا به مانای. پچ وانی ئیرادی نازاد: ن و باو ټټی که ئیرادی نازاد و هم که. پیو ندی به شکست خواردن و: د توان ټ د سټل کار که شان و له به رام به ناخ شیدا (دانی د رونی) له څو بگرت. له فلس فدا ف رکردن که دها توو په شوخت دیاری کراو، به به گو دان ن و ه بزار دنانی که دیک ین. جیا واز له دیت رمینیزم له و هی که فالتیزم زرجار جخت له و د کات و که د رن نجام که وک یک د بټ به به گو دان ن و هی ن ه چی د که ین، له کات کدا دیت رمینیزم سرنجی له سر ه کار و کاریگر یی.

(۷) وشای ستریټ تیپ به واتای بیر که پی کی گشتی و ت عمیم کراو به ه موو شت که، د رباری گروو پیک له څو که، ن ت و، ټټ گز، یان که سکه، که زرجار به به ناسینی تاک کانیان دروست د کرت، به نمون کات که څو که و د زانن ه موو ن دامانی گروو پیک ه مان خاصی ه ی، ن و ستریټ تیپ، وک ه موو ف ر نسپی کان ر مانسین، ه موو کورد میواند سټ، ن م قسان زرجار استی ت و او نین، چونک مرفه کان جیا وازن.

(۸) که نف میست conformare وش ی کی لاتینی که س که که به چوون و به ها و فتاری څی له گټ ن رم کانی باو و ز رین ی ناو گروو پ کدا د گونج نټ.

بـگومان تـگـگـی گـم هـرو هـا لای شیلـر جیا وازـ لـ گـم کـانی
کاتبـسـر بردن کـ مـر فـ ئـ نجامیان دـ دات و چـ ژیان لـ دـ بینـتـ. ئـ مـ
گـر کـ لـ مـ پـ یوـ نـدیـ دا سـ رـلـ نوـ ووبکـ یـ و سـروشتـ
جووتـ نیـ کـی مـر فـ: مـ کی کـ رـ سـ و فـرم. یـ کـ میان کـ دـ رکـیـ،
پـ یوـ نـدـ بـ لـرـ بوونی فیزیکیانـی مـر فـ و. ئـ مـ بـ شیلـر
”ژیان“ لـ فراوانترین واتادا کـ بوونی بـ رجـ ستـ و شئورـ

د رکیی کان له څه د گرت. ول دوو میان، وک د رهاویشته ی ئاو ز، شـو (گشتا ت / 42) (Gestalt) د خاتو و ک سـرجـم ئ دگاران شت کان له څه د گرت؛ ئم مـمـکـهـڅـستن و ستروکتور (بونیاد) بـ شـور د رکیی کان د دات، بـم یـیـشـو جیهان د کات بـ ،،جیهانی من“ بـو ئامانج کـه ئازادی بسـپـړنـت. ول مـمـکـی گـم سینتـنـکـه (تـکـهـڅـکـشـکـه) له هـردو وکیان، تـبـایی نـوانیان و سازاو بـ یـک سنوور بـ یـکـدی دادـنـن، بـیـ تـکـهـڅـکـشـبوونیان کـنـکـرتـنـکـه بـستراکت. لـم وـانگـیـو گـر مـمـکـی کـرـسـو و و له ژیان و مـمـکـی فـرم و و له شـو بکات، ئـوا کـرـکـی مـمـکـی گـم بریتیـی لـ «شـو ی ژیندار / زیندوو» کـه «پـیـو نـدی هـی بـ سـرجـم پـکـهـا تـه ئـسـتـتـیکـی کـانی دیارد کـانـو، بـ و شـیـک: بـ جوانیـو» (43). ئـسـتا لـ گـم دا چیدی مـرـف خـی لـ نـوان مـمـکـی کـرـسـو (حـز و ئارـزوو کان) و فـرمـدا (یاساکانی ئاو زدا) ناـنـجـنـت، بـکـو لـ بـرـنـو و هـردو وکیان لـ کـاتی گـم کـردنـدا نـو یـکـیـانـن کاران و بـو یـیـشـو نـسـازی نـوان سـروشت و ئاو ز هـڅـکـیـراو، ئـوا مـرـف ئازاد لـ زـبـری فیزیکی و فرمانی ئـخـلاقـی.

ول لـ گـر گـم لای شیلـر بـ تـکـهـڅـکـشـبوونی مـمـکـی کـرـسـو و فـرم لـ گـم بـت، ئـوا ئـو هاوکات بـو کـنـسـپـت د بـت کـه هـیچ کامیان ناتوانـت بـ تـنـیا گـم بکات. ئاخر یـکـمـیان جـرین و فـرـجـر، شـواو، چـوساو یـان بـ ئارـزوو تـنـراو، ئـوجا گـر دوو میان، ئاو ز، ئیدیا لـکـی گـم (جوانی) دابـنـت، ئـوا لـرـدا تـنـیا کـنـسـپـتـکی تـیـریـانـی ئـبـسـتراکت د خـاتـه بـردـم کـه لـ کـتـواردا بـو شـو یـ نـابـیـنـرـتـو، یان نـشـیاو بـ تـواو تـی لـ کـتـواردا بـ دـیـبـهـنـرـت، ئـویش چـونکـ سـرـبـخ لـ ئـزموونـکـردنی د رکی ئاو لـکـراو، بـیـ لـرـدا هـردو مـمـکـی کـرـسـو و فـرم لـ ناکـکـیدان. ئـو تـنـیا گـم یـکـه د تـوانـت ناکـکـی نـوانیان هـڅـبـگـرت و بیانـخـاتـه وشی هـارمـنـیـو، چـونکـ لـ گـم دا چـ ژیان و چـ شـو لـنـو یـکـدیدا تـوانـتـو و سـرجـمـمیان بوون بـ شـو ی ژیندار. ئـم لـرـدا د گـین بـ پـنـاس بـ ناوبانگـکـی گـم لای شیلـر:

«بـ ئـو ی مـرـف بـواتای پـاوپـی و شـ مـرـف بـت، ئـوا گـر کـه تـنـیا بـجوانی و هـرو هـا لـتـکـ جوانیدا گـم بکات، ئاخر تـنـیا لـو کاتـدا کـه ئـو گـم د کات، ئیدی ئـو سـرجـم مـرـف» (44) – بـیـ د تـوانین، دوا سـروشت کـه یـکـمـین ئا فـرـنـری (خالقی) مـرـف، «جوانی ناوبنـین دوو مین ئا فـرـنـرمان»، ئـویش چـونکـ جوانی (گـم) «مـرـفـایـتـیمان بـ د شـنـت» و دـرـفـتـمان پـد دات ئـو مـرـفـایـتـیـی بـ «ویستی ئازادمان (...) بکـین بـ کـرد کـی»، بـیـ ئـو «هاوشـو ی

خوایاری بزم و زمینیان گوهرایمی ئاوان، و ل هونرمند ب
پچوانو «نابت برهمی سردمکی بت» (46)، ک ئیدی ب و
ییو خای ل کسان جفاک کی جیاد کا تو. بگومان دشت ئ و
سیال بت و ب هانای هاومر قانییو بچت گر ئوان پویستیان
و بت، و ل نابت چاوانی ستایشی ئوان بت، ئ و د بت
نانت بتخت ورییان تبکا تو تا بیان بسلمنت ک ئ و
نازاد ل شادی و خم و ناسریان. ئامانجی ئ و ل هوستیدا
مانندی بینای ه و س و ئارزوو کان، و ل ئ و ت نیا کاتک ئم
ئامانجی پبدید ه نرت، گر سرتا بینای ه و س ل ن و ک سی ئ و
خیدا ک وتبت ژر پرسیار و ئ و جا ه یبوو شنت و. ئم
لردا ه وستی شنایید رانی شیلر د بینین: پگکیانندی
س بژکتیفیتی هونرمند ل لاین ئ و خ یو و پشم رچ ب
و رگرتنی ه وستی برانبر جفاک. ب ئ و ی هونرمند ب م ئاست
بگات، د بت سرتا ل جفاکی سردم دووربک وبت و، خای
لداببت ب و ئامانج ک پ یو وکی ئیدیال ب خای دابنت. ئم
بگومان گشگیری نیی، بکو هونرمند گرر ک دوا چسپانندی
ناخکیانای پ یو و ی ئیدیال بچت و ن و جفاک. شیلر ب م
داواکاریه م بستکی ه ی: هونرمند گرر ک ببت ب نموون ب
جفاک و هاوکات ئاستی جفاک و و چاک و ربگت. شیلر
بستی باو د کات ک جفاکی سردم ب و جر ه وستی
هونرمند دچت ووشی گان و. و ل ئ و هاوکات گفی
هونرمندان د کات ک خیان ل ساکانی مر قانی جفاک کیان
ه ن قورتین، ه رش ن ب ن سریان و ن فرت ل کرد و کانیان
ن ک ن، بکو دستی بیناکری خیان ل ن و ت م یی کانیا ندا
تاقیبک ن و. هونرمند ب م شواز د بت ب پروردکاری گل،
چونک داب او ل ه و سی مر قان دژی. کوات هونرمند ئ نگارمی
نیی، ک س تی کی یارم تیدر نیی ب چاکردنی کتوار، ب و
نانت گرر ک ب چشک ل ر بوونی بژنت ک ئیدی پویستی ب
کتوار ن بت. شیلر ب توندی دژی ئ و ت وانی د وستی و ک
وای داد نبت گ یا «هست ب جوانی» مای ی ناسکبوون و ی
ن ریت کان. ئ و دژی ئم جر ت وانی ی، چونک پشت ب
ئرموونی ئزان د بست: ئمپیری. وک ل س ر و بینیمان،
ئ و ب هزرینی ترانسسندنتال تگ ی کی جوانتی دچسپنت ک ل
ئرموون و ن هاتو، بکو ئیدیال و هر ئمیش د رف تمان ب
د خسنت ک بزاین، داخ ئ و شت ک ل ئرمووندا ب جوان
داد نرت، بستی جوان بت.

هونرمندی ب فیز، «نازاد ل هشی شیدا، د ی وبت ئسری خای

جـبـهـتـ» (47)، و لـ ئـ و تـ نـا کـا تـک ئـ و خـوا سـتـی پـبـدـدـدـهـنـرـتـ
گـر ئـ و وک گـمـفـان سـتـا تـیـکـی ئـسـتـتـیـکـی بـهـنـتـگـگـ و تـیـدا
ئـازادیی ویستی خـی بـرجـسـتـ بـکـا تـ: لـ یـکـتـیـ نـوان هـردو
مـمـکـی کـرـسـ و فـرمـو ئـیدـی ئـازادی بـزیندوویی لـ کـاری
هـونـریدـا دـابـهـتـ. کـواتـ ئـسـتـا ئـیدـی ئـازادی ئـبـسـتـراکـت نیـ،
بـهـکـو وک دـرکـوتـی جـوان (schöner Schein) لـ کـردـکـتـیـدا دـیار
و ئـزموون دـکـرـتـ. بـمـشـجـوانی، وک ئـازادی لـ دـیار دـا، بـ
شـیلـر دـبـت بـ سـیـمـبـلی (48) ئـازادیـکـی ئـسـتـتـیـکـی، کـواتـ دـیکـر
(رواـتـی [ازاو]) نیـ، بـهـکـو دـیار دـی هـارمـنـی نـوان سـرو سـتی
دـرکـی و فـرمـی ئـاو زـیـ: شـووی زیندوو.

هـونـر تـنـا سـیـمـبـلیـانـ ئـازادی ئـاکـاری دادـهـتـ، ئـو بـگـومان
تـنـا لـ سـتـروکـتـور فـرمـالـکـیـدا. ئـامـانـجـی شـیلـر هـونـرکـکـ کـ
دـر هـاویـشتـی گـمـی. ئـدـگـاری کـرـکیـانـی ئـم هـونـر ئـو یـ کـ
» بـهـی فـرمـو کـرـسـ لـ ناودـبـا تـ، ئـویشـ چـونـکـ «لـ هـونـری پـتـی
یـان [استینـدا] فـرمـ ئـامـانـجـی سـرـکـیـ و بـیـ نا بـت «هیـچ رـکـ
بـ نـوـرکـ» بـدرت (49). بـگـومان لـ کـارکـردنی هـونـریدـا هـمـیشـ
نـوـرکـ وک کـرـسـ (مـاتـریـال) بـکـاردـبـرـت، و لـ ئـو تـنـا لـ
پـناوی شـیـانـدنی فـرمـکـدایـ، چـونـکـ نـوـرک بـ خـتری گـیـانـدنی
گـوزارشت پـویـستـ. بـکـورتـ: ئـرکـی هـونـری ئـتـنـم چـکـردنی فـرمـ.
ئـ و هـمـیشـ «دـرکـوتـی جـوان»، سـیـمـبـلی چـاکـی ئـاکـاری و ئـازادی
دـمـنـتـو بـ ئـو ی تا بـشـت دـرکـ بـکـرـت، ئـو جـا چـند ئـاشکـرا و
شـنـتر خـی وک کـتـواری جـیاواز لـ کـتـواری جـفاکی یـان لـ سـرو سـت
دـابـهـتـ، هـنـدـ با شـتر دـرکـ دـکـرـت. بـگـومان هـر خـودی هـونـر وک
دـرکـوتـی جـوان لـی شـیلـر ئـامـاژ یـک بـ ئـو لـ خـ دـگـرـت کـ ئـو
لـسـایـی سـرو سـت نیـ (وک لـی باومـگـارتـن و کـانت)، بـهـکـو بـ
تـکـهـکـشـکـردنی شـعـور و هـزـرین (کـرـسـ و فـرمـ) جـوانـتـیـ ئـیدـیـال
دـخـاتـو، بـیـ شـیلـر جـخـت دـکـا تـ کـ «هـونـر پـویـستی بـ هیـچ
پـیرـزـکی دـرکـی نیـ، بـهـکـو گـرـکـ ئـو خـی پـیرـز بـت، ئـیدـیـالی
مـرـقـایـتـیش بـر لـو ی هـبـت، دـوا پـنـای خـی لـ سـنگـی هـونـر مـندـا
دـبـیـنـتـو» (50). کـواتـ چـیدی هـونـر مـند نمـوونـکـانی لـ کـردـکـتـی
و رـنا گـرـت، بـهـکـو ئـو خـی نمـوونـ بـ کـردـکـتـی دـدات و بـو
پـیـشـو دـر فـت بـ خـی دـخـسـنـت کـ بـ هـسـت و سـزـی خـامـش،
کـواتـ بـدـر لـ هـپـ و جـرپـنی، [استی لـ نـو جـوانیدـا دـیار بـهـنـتـ.
بـکـورتـ: هـونـر گـرـکـ، دـابـهـنـراو لـ سـرجـم کـتـوار، فـیکـسـیـنـال
(هـبـسـتـراو، دـاهـنـراو) بـت. شـیلـر لـ هـبـسـتـیار (یـان لـ
هـونـر مـند بـگـشتی) هـر مـافـکی هـبـسـتـیار بـوون دـسـنـتـو
هـر ئـو و نـدی [دات ئـزموون بـت بـ دـیار یـکـری کـایـی ئـیدـیـال. بـ

پهچوانه و ئو د بـت بـی ئیدیا له و ه و ب دیارکردنی
لـر بوونی کرد کی بدات.

لـو وانگه یـو ک هونـر وک دـرکـوتـی جوان، وک گـم و ئازادی،
تـیا سیمبـل و پـشبینیـک لـباری ئازادی بـ توانستی
دـرکگیرمان دـگـیـنـت، ئـوا هونـر ئـخلاقـی نیـ، هـرگیز ئـنوما
بـ مرـقان دانانـت تا کرداری ئـخلاقـی بنـوـنـ، وـلـ تـیا
لـر بـرئـوی هونـر بـی بونیادی فـرمالی خـیـو دیاردـدات، ئـوا
مـبـستـتیـکی لـ خـ گرتوو؛ لـ هونـردا ـاستی و ئازادی بـ تـواوی
شـو کیانـ (فـرمال) دیاردـدن و وـرگر دـتوانـت ئـزموونیان
بکات، ئـستا ئیدی لای ئـو شـورکردن و هـزیرن دـچـنـ وشی
هارمـنیـو، بـوشـ ئـو ئازاد دـبـت لـ هـردوو زـبری لـر بوون
(مـکی کـرـسـ) و ئـخلاقـی (مـکی فـرم). ئـزموونکردنی هونـر وک
دـرکـوتـی جوان وـرگر لـ جیهانی دـرکیـو دـبات بـر و فـرم و
هـزیرن. وـرگر لـسـر ئـم گـیـ دـبـت بـ کـسـکی ئـخلاقـی.

ئـم گـرکـ لـم جـیـدا سـرلـنـو ووبکـینـو هونـری ـاستینـ کـ
لای شیلـر ناتوانـت درـ بکات. شیلـر لـ لایـک جـخت دـکات کـ هونـر
وک “دـرکـوتـی جوان” ئیلوزیـنـ (وـهمـ) و وک جیهانیـکی سـر بـخـ
تـریـ بـ جیهانی ـیال لـ گـیـ، وـلـ ئـم ئیلوزیـنـ پـزـتیـفـ،
وک ئـوشـ جیاواز لـ فریودانی دـرکـوتـی لـژیکی (“لـر بـرئـوی
شتـکـ نوـیـ، ئـوا چاکـ”). بـ پهچوانه و ئـدگاری هـروکـ
ئـوها یـکـی دـرکـوتـی جوان بـشکرا پـشانی دـدات کـ ئـو هیچـ
دیـکـ نیـ جگـ لـ دـرکـوتـ، کـواتـ خـی درـزنـانـ بـ جیهانی
ئـبـزکـتیـفـی دانانـت، هـر بـیـ وـرگر وک فریودان، وک فـ، دـرکی
ناکات – وک گـتمان هونـر ـاستی دـرد بـت، کـواتـ “ـاستـگـ” یـ،
هـر بـم ـیـشـو دـرفـت بـ وـرگر دـخـسـنـت کـ ئـو خـی ـفتاری
بگـتـ تا بـت بـ کـسـکی ئـخلاقـی. ئـخر وـرگر بـ موئایـشـکردنی
هـر جـرکـی هونـر تـواو پـیـوست دـبـت بـ جیهانی
هونـریـکـشیـو، ئـو تـنانـت “دوای” گوـگرتن لـ پارچـیـک
موزیکی جوان، دوای خوـنـنـوی هـبـستـکی جوان، دوای ـوانین لـ
وـنـیـکی جوان، هـشتا هـر لـ پـیـوستیدایـ بـو موزیکـو، بـ
هـبـستـکـ یان بـ وـنـکـو. بـیـ «کـ بیـوـت ـاستـوخـ دوای
چـزینینـکی باـای موزیکی بانگمان بکات بـ هـزیرنـکی دابـاو،
بیـوـت ـاستـوخـ دوای چـزینینـکی باـای هـنـریانـ بـکارمان
بهنـت بـ کاروبارـکی (...) ژیانی گشتی، ـاستـوخـ دوای ـوانین لـ
وـنـ و پـیکـری جوان هـزی وـناکردنـمان دابگیرسـنـت و هـستمان
سـرام کات، ئـو کـسـ بـ ئـو مـبـستانـ کاتـکی نالـباری
هـبـزاردوو؛»؛ ئـخر پارچـ موزیکـکـ «هـشتا هـر بـیـ

کډر ســکــکــیــو ټا فینډتیی کی (پ یو ســتیی کی) گډوری به
د ډرک وډر کا نما نډو ه ی، ه بــستــک «ه شتا ه ر ل ټ ند ش ی
نار زووم ند و بــکــوتدا، وک میدی می خ ی، ب شداری د کات»،
و ډن ک ش «بــی دیاروی ت گ ک ی و ه اوسای به جدیتیرین
زانست» (51) - ک واته و ډن ش ه مان ټمانجی زانستی ه ی ک
م ئریف ی ټ استی.

و ل ټ ئیدیالی شیلر ټ و ی ک ه ر ج ر کی هونر به ټ اد ی کی
ټ و ت ی کامیل ټی بگات ک ئیدی خ ی ل سنووری میدی م ټ تایب ټ ک ی
(د نگ، ماتری یان وش) ب ر بدات، ب و ش کاریگ ریی ک ی ل س ر ه ش
و د روونی و رگر ب ر د وام هاوش و ټ تر ب ټ به کاریگ ریی ه ر ی ک ی
دیک یان، ټ اشکرای موزیک به میدی می د نگ ټ است و خ و رگر
د ه نگ و ټ و ز ر به ه ز کاریگ ر ی ل س ر ه س تی ټ و د نو ټ، ب
ټ نان ټ د ر ک ک ر دنی کات لای ټ و د گ ټ ټ؛ و ډن به میدی می ټ نگ و
اوم (س ه ن دی، قو و ی) و و ل چاو و ز ی ن د کات به
کاریگ ریی و ل س ر ټ و س زان ی ک نیشتون و ټ و جار ل یان
ب ټاگان هاتوو (ټ نگی سوور د یوروژ ټ، ټ نگی شین ټارامی
پ د دات)؛ ه رو ه ه بــست به میدی می وش ل ټ ټک ه ز ی و ټ ناندنا
د ټ اخف ټ، و ل ټ است و خ ه ی زان یاری کی ټ وونی پ ټا ناگ ی ټ،
وک چن ټ م به ل ی ک ټ گ ټ ی ش تی ټ ژان ټ پ و ی ست، ب ټ کو به و ډن ی
خ ی ی و و ل و د کات ("ب ټ ټ نیا ل با و ش ی ټ اسماندام")، ب و ش
ټ ند ش ی د وروژ ټ؛ ل ټ نو ه شیدا و ډن ی زیندوو و س ر
د ه ډن ټ گ ټ، ټ ویش ه و د دات پارچ و ډن ه نراو کان ل ټ نو
ه ز ی و ټ ناندنی خ یدا ل ی ک بدات، و ل شیلر داوا د کات ک ټ م
هونر ان ټ گ ر ک ل پ ر س ی کامیل بوونیا ندا ه میش هاوش و ټ تر بن:
«موزیک د ب ټ ل با ټ ترین کامیل بوونیدا ب ټ به ش و و به
د س ټا ټ ټارام ک ی ټ ن تیک کارمان ټ بکات؛ هونری ش و سازی
د ب ټ ل با ټ ترین کامیل بوونیدا ب ټ به موزیک و ب ټ ی ټامادی
ټ است و خ ی د ر کی و بمان بز و ټ؛ ه بــست د ب ټ ل با ټ ترین
پ گ یوی خ یدا، هاوش و ی هونری د نگ به ه ز و کارمان ټ بکات،
و ل هاکات هاوش و ی پلاستیک به وونی کی ټارام د ورمان بدات»
(52). ک واته موزیک کامیل فرمی پ یکر و ر د گر ټ، و ډن ټ ستا
ک ر س یان ټ نیشتون، ب ټ کو هاوش و ی موزیک د ب ټ به ژیندار و
د رووندار، کاریگ ریی ه بــست ل س ر د روون ه ډن به ه ز د ب ټ ک
ئیدی س ز م ن دی ک ی موزیک و دیت ټ ن تی پ یکر ی ک د خات، و ل،
وک ل س ر و پ شانمان دا، ټ م ټ نیا به هونر ک ټ نجام د در ټ
ک ب ټ ی فرم و ک ر س نا ه ټ.

ټ و د خ ک و رگر به ټ م وونکر دنی هونری کامیل د چ ټ

نښوويږي، شيلر ناوې د نېټ ستا تې ټسټيکي. ټم ستا تې ټازاديي ل ديار دډا، واتا هونر وک د ټرک ټوټ ټنیا بڼي ټازاديي ټو ټازادي ټخا ټو. کډوا ټ لای شيلر هونري کامیل، استين، هرگيز گفتي ټازاديي سياسي و سځيال نادات، بڼکو ل ټوانايدا ي مرق ټخا ټ نډو ستا تې ټسټيکي ټو، ک ټيډي ټو، ب ټاوس ټنگووني شئورکردن و هزريني، ټازاد د ټبټ ل ز ټبري ز ټروور و ياسای ټخلاقى. ټستا ف ټرم س ټرجم ه ټز ټکانى ټو د ټنټ، ب ټوش ټيډي د ټرفت د ټسټ ټسټ ب ټو ټو، ، ټوانستى ټو ب مرق ټاي ټي“ پ ټبگ ټي ټنرت - ل لاي ټن هونر يان هونر ټرم ټند ټو. ټاخر «گ ټرچى مرق د ټژى و ش ټو ټي، و ټل ټو ټو جار ټو ه ټي ټو ش ټو ټي ټيندار نيي. ش ټو ټو ټيانى و ټيانى ټو ش ټو ټي. گ ټر ټم ټنیا ل ش ټو ټي مرق بهزر ټين، ل ټر دا ټو ب ټين، ټو ټنیا ټبستراکسي ټن؛ گ ټر ټم ټنیا ه ټست ب ټيانى ټو بک ټين، ل ټر دا ټو ب ټو ټي، ټو ټنیا ټيمپر ټسي ټن (شئور). و ټل ک ټک ش ټو ټي ټو ل شئورى ټم دا د ټژى و ټيانى ل ز ټينماندا د ټف ټرم، ټيډي ټو ش ټو ټي ټيندار» (53).

2-5 ستا تې ټسټيکي

ماو ي ټي . .

پ ټراو ټز

(42) ټم واژ ټ مان يي “گ ټشا ټ” (ش ټو) ل ټسيک ټل ټيدا ب ټي ټر ب ټکان ټو ټا ټو ټو زما ني کورديي ټو و کور د ټکان وک ټوان ب “جيشا ټ” د ټيد ټو.

Schiller, Friedrich: Über die ästhetische Erziehung des (43) Menschen. 15. Brief. S. 40.

(44) ه ټمان س ټرچاو، نام ټي 15، لا 43.

(45) ه ټمان س ټرچاو، نام ټي 21، لا 59.

(46) ه ټمان س ټرچاو، نام ټي 9، لا 25.

(47) ه ټمان س ټرچاو، نام ټي 9، لا 23.

(48) ټگ ټي سيمبل لای شيلر، يان ب ټگشتى ل ټد ټب و هونري کلاسيکي ټمانيدا، جياواز ل ټگ ټي سيمبل ک “شت”، کډوا ټ ب ټرج ټستان ل ټگ ټي و هيچ هاو ټاي ټي نيي، ب ټي ي ټکس ټر د ټناسر ټو ب ټو ټو مرق ب ه ټو وک شت ټکي ديک ل ټي ټبگات، ب نموون “ک ټري سي” سيمبل ټاشتيي، “د” سيمبل ټاش ټويستيي. هر ي ک ټيان شت ټکي نا ب ټرج ټست و ټن ټيان د ټاد ټو ټو. و ټل سيمبل ل کلاسيکي ټمانيدا (لای گو ټو و شيلر) “ي ټک ټي

جادوویان ی ئید و دیارد ی، ل ل ل و تایب ت تیدا (و ن دا)
ئید د ت د ر ب ی. ب وان: کاو ج لال. مات ریالیزی م سیای
فا ت ر ب نیامین. (1-2-4 خذ ی مانتیک و کلاسیک. کورد اوم،
د نگ کان.

Schiller, Friedrich: Über die ästhetische Erziehung des (49
Menschen. 22. Brief. S. 61.

(50) ه ب ب ستی "An Goethe" ("ب گو ت").

Schiller, Friedrich: Über die ästhetische Erziehung des (51
Menschen. 22. Brief. S. 61.

(52) ه مان س رچا و، نام ی 22، لا 61.

(53) ه مان س رچا و، نام ی 15، لا 40.

س رچا و کان:

Schiller, Friedrich: Über Anmut und Würde. Sämtliche ▪
(Werke, Band 5, München 1962. (Zeno.org

Schiller, Friedrich: Über die ästhetische Erziehung des ▪
Menschen. Sämtliche Werke, Band 5, München 1962.
(Zeno.org

(ب وان) Schiller, Friedrich: An Goethe ▪
.https://projekt-gutenberg.org

- ئیمان و ل کانت. پ شگ تن ب ه ر م تافیزیک که بش ت له
ئاینده دا ب ب ت به زانست. کاو ج لال ل ئ مانی و.
پاشگ تنی و رگ ر. کت بخان ی ه ری ک ل: د نگ کان،
کورد اوم، کوردستان پ ست.

خو ن د ن و ی ک ب ئا بووری
سیاسی لیبیای ق زافی، ب ر اورد

لښکاري مودلې سټېټيډا . . . د مېد کورنۍ

نن مه د نړۍ لږ چارې کې دوو مې هېزارې دوو مېدينې، قباغې کې پوښتې بې وېستان کې قوو و تېرې امان هېلې بې پېداچوونې و بې ووداو و رچېرخانې کان و نې و نړۍ ناساييانه کې ناوچې غرې بېمان بېخې و بېنيونې، لږ نړۍوان مشوم او يترين نړۍموونې کاندې، "ليبيې قزافي" وېک مېدلې کې نې بوورۍ سياسي بېهاوتې سرنج اډک شت، کې لږ کاتې بېراورد کړنېدا لښکاري "مېدلې بېلشېفي" ي سټېټې، کې مېلېک پرسیاري بندې تې د وروژنېت، جياوازي نړۍوان نړۍ دوو چکې يې نېک تېنها ناکېکې نايډ لښکاري کان، بېلکې و نړۍوانينې د ژبې يې کيش سېبارت بې بېلې وې بردنې د وېت، سېرچاوې کان، و پېوېندي کړکېر بې نمرزي بېرھ مېلې نې و د خاتې وو.

قزافي نځېدانې وې تېرې و انېنې کې د ژبې يېک بوو لږ سياسي تې نې بوورېدا؛ لږ لايېکې و خا وې مېلې شېگې انې نې مانسې بوو بېرامبېر بې نې بوورې نېاو خې، لږ لايېکې ترېش و پېلې وې لږ پراگما تيزم کې سېرمایې داري دېکړد لږ بېلې وې بردنې کړتې نې و تدا، لږ کاتې کېدا بېلشېفيې کان هې وېيان دېدا کې مېلېکې بگېن بې دېزگايې کې زې بېلېکې بې سېستم کې توند و بېلکېراو کار بکات، قزافي هېوای دې خواست نړۍ پېکھاتې هېوې شېنېت وې و بېر و تېلکې لږ يېکې سېر بېلکې کان بېبات کې تېنها لږ لښکاري لښکاري سېرچاوې دارايې کاني نا وېند وې (کې خېوېت کې هېمې بوو) بې ستر او نېت وې. بې هې نړۍ ستراتيژي جياوازان وې، پېشې سازيې سې قېتې ميراتې کې لږ دواي خې جېهېشت کې لږ کارگې زې بېلېکې و پېشې سازيې سېر بېزي پېشکې و تودا کورت دې بوو وې، لږ کاتې کېدا چکې کې قزافي بوو هې دروستېوونې پېکھاتې يېکې پېشې سازيې لاواز کې لښکاري او ستانې پشېوانې حکومېت يان پېککې و تني هې ناردې نېوت، خېرا دا ما.

پارادېکس و د ژايې تيې کې وون لږ نړۍوان سېرمایې داري دې وېت لږ مېدلې سټېټيډا و سېسياليزمې نړۍ تې پې-نړۍ نارکې (خې يې-نړۍ او لښکاري) لږ مېدلې کې قزافي د بېنرېت، هېرچېندې نړۍ دوايېان هې وې دېدا کې شې "نامې بوونې کړکېر" چارې سېر بکات - کې تې وېر کې سېر کېي بې خنې کاني کارې مارکس بوو بې سېر سېرمایې داري -

بہنام لہ کہ تائیدا بہ شہواز کی نا است و خہ سیستم کی بنیات نا کہ
بہ ٹری کی زہر پستی بہ دیو ساتی دیو سات، تہ نانہ ٹنگہ
بہ ئاستہک کہ لہ خودی سہ فہتیہ کانیش تہ پیہی کردہت.

لہ شیکہردنہ وی ئہ زموونی قہزافیہدا بہراورد بہ چکہی
بہلشہ فیہکان، کہ مہک جیاوازی بنہتی دیو کہ سہرہ ای
سروشتہ ئاژاویہ کی، تایدہ تمہندی زیاتریان پہہ خشیوہ. یہ کہ کہ
لہ دیارترینیان چہ مکی پہیوہندی ئابووری نہوان "کرہگرتہ" و
"شہریک" بوو. ئہ می سہ فہتی پہکھاتہی کرہی نہریتی ہشتبووہ و، کہ
تہیدا ہہی کرہکار کورت دیو بووہ و لہ فرہشتنی ماندووبوونی خہی بہ
دیو سات لہ بہرامبہر کرہیہ کی مانگانہی جہگیردا. لہرہ و، دیو سات خہی
"سہرمایہداری ہہرہ گہورہ" بوو کہ زیادہی بہرہ می کہ دہ کردہ و
دووبارہ دیخستہ و گہہ بہ لہ خوہینی چہرخی پیشہ سازی قورس.

بہلشہ فیزم: پیرہزکردنی پہکھاتہ و بیرہکراسی

چکہی بہلشہ فی لہ سہرہ بیرہ کی سہینہ وی چینی سہرمایہدار و
جہگرتنہ وی لہ لایہن دیو ساتہ و دامہزرا بوو. سہرہ ای بہرہزکردنہ وی
دروشمہ سہ سیالیستیہکان، سیستم کہ پہکھاتہی "کرہی" پاراست، بہ
جہرہک دیو سات گہہ ا بہ "سہرمایہداری ہہرہ مہزن" کہ خاویہ
ئامرازہکانی بہرہ مہہنان بوو و کرہی دابہش دہ کرد. بہ بہرہزکردنہ
ئہم قہ بارہ زہ بہلاحہ، سہ فہتیہکان دہزگای "گہ سپہان" (Gosplan) یان
دامہزرا ند، کہ بیرہکراسیہ کی ہہرہ می ئہجگار ئاژ بوو؛ بہ جہرہک
کہ ہہموو ہزمارہک لہ سیبریا بہرہم بہہنرایہ، بہ پلانہ کی
ناوہندیہ و لہ کرملین دہ بہسترایہ و. سہرہ ای ئہ و چہ قبہستوویہی
ہاوشانی ئہم سیستمہ بوو، بہنام توانی ئاستہ کی بہرہزی ہکخستن،
ہہماہنگی، و کہ کہ بوونی ئہ زموونی تہ کنہکراتی بہ دہست بہہندہت.

"زہحف" و شہہش دژی کارگہہی

لہ بہرامبہردا، موہمہر قہزافی لہ "پہرتووی سہوز" دا لہ
خہمایہکردنی نہریتی تہ پیہی و ہہویدہ "خاویہنکار" و "کرہی" پہکہ و
بسہتہ و، و کرہی بہ کہ یلایہتی ہاوچہرخ دادہ نا. قہزافی بنہمای
"خانوو بہ دانیشٹووانہ کی و کارگہ بہ بہرہ مہہنہرانی" خستہ و،
کہ ناوی نابوو "التزحیف" (کہ نترہ کردنی کارگہکان لہ لایہن
کرہکارانہ و)، کہ تہیدا پہکھاتہ کارگہہی نہریتیہکان
ہہوہشہنرانہ و و وہزارہ تہکان لہ بہرہز و ہندی "لیژنہ گہلیہکان"
داخران. ئامانجی ئہم چکہیہ بنیاتنہی ہکخستنہ کی دامہزراویہ
نہبوو، بہکو ہہوہشاندنہ وی بوو، بہو پہودانگہی کہ ہہر

سرهه پدانی هه ر چینکی تکه کراتی (بهه وه به ران و نه اندازیاران) که پده چوو خاوه نی ده سه سات یان سه ره به خه یه که بن که بهه ته هه شه یه کی استه وه به سه ر به رده وامی ده سه ساتی قه زافی.

له که تاییدا، سه قه ته یه کان که چی دوا یان کرد و میراته کی پیشه سازی و سه ربازی ز به لایان له دوا یه خه یان جه هشت، له کاته کدا به چکه که یه قه زافی په کهاته یه کی ئا بووری له رزه کی جه هشت، که خه را له که و ستانی له شاهه کانی نه وت یان نه بوونی نه و ده سه نه ناوه ندیه ی که هه موو ده زوو کانی گرتوو، دا ما. نه زموونی لیبیا وان یه که بوو له سه ر نه وه یه چن درو شم شه شگه یه یه کان ده که رت و که په رده یه که به کار به نه رن به به نه زکردنی ده سه ساته کی ناوه ندیه به ها، له که که یه سه رقا کردنی که م که که به نه ئا زاو یه کی کار که یه وه که که گر به ت له که شه پدانی استه قینه.

مه راسیمی ره زنان له ژیان و خه باتی هاوره جه لیل شاه باز

ره ژیه یه که شه ممه ره که وتی ۲۴ یه ئایار له هه یه... له سه له مانی که میتی سه له مانی حزبی که م نه یستی که کاریه کوردستان مه راسیمه کی ره زله نانی به ژیان وه خه باتی هاوره جه لیل شاه باز (ناسراو به جه لیل عبدال) به ره وه برد و ژماره یه که له نه ندامانی حزب و هاوره یانی هاوره جه لیل به شداریان ته دا کرد.

هاوه یه جه لیل، سیمایه کی ناسراوی که م نه یست و هه سه وه او کی به ره جه سه یه که م نه یزمی که کاریه و وه خساره کی خه شه ویستی جه ماوه ری بوو. به داخه وه به روا ری ۴ یه ئایاری ۲۰۲۶ به هه یه جه ده ی ده وه له یه که که له نه خه شه نانه کانی هه وه ره گیانی له ده سه تدا.

هاوره عوسمانی حاجی مارف سه کرتی که میتی ناوه ندی حزب ووته یه کی په شه که کرد و ژماره یه که له هاوره یانی هاوره جه لیل سه باره ت به یاده وه ری خه یان له که که هاوره جه لیل و ره وه و مه ژوو یه خه باتی که م نه یستی و شه شگیه نه ی ووته یان په شه که کرد.

فه رموون له که که ده قی ووته یه هاوه عوسمانی حاجی مارف:

ناماد بووانی بر

برهاتنتان دكم و هاوكات سوپاستان دكم بر ناماد بوون ل
مراسیمی رزنان ل ژیان و خباتی هاور جلیل شاپاز ناسراو بر
جلیل بدال.

بگومان ژیانئاوایی ل ناکاوی هاو جلیل بدال شهبار چند
ناخ هژن و خمکی سخت برمان، ل همانکاتدا بشاییدکی ل
بردم هسورانی سیاسی و فکری حزمان دروستکرد، هروها مایی
کلندکم بر هسورانی بزوتندوی کم نیزمی کرکاری ل ناوچی
بادیناندا.

هاو جلیل کساییدکی ابرو ناسراوی کم نیستی ناوچی
بادینان، کم ل ماوی چلوپنج سا زیاتر دوری دیو ل یزکانی
کخراوی کم نیستی و خباتی کم نیستیدا و جختکردنی ل سر حزب و
حزبیدتی کم نیستی ل اب ریکردنی شش کرکیدا، بر و مانایی
حزبی کم نیستی کرکاری وها ناسیو کم ئامزای دستی خباتی چینی
کرکار بر شش شیشالیستی.

دوای هرر هنانی بزوتندوی کوردایتی ل سای ۱۹۷۵ دا ل گ
کسوکاریو چوو سوریا و پیوئندی کرد بر یکم دستی هزی
چکداری یکتی نیشتمانی کوردستانو، بر سرکردایتی برایم
عز، هروها ل سوریا چوو ناو دوری دراسی ئلق
مارکسیکانو.

ل مانگی شش ۱۹۷۶ دا ئو دست چکدار هاتند ناوچی بادینانی
کوردستانی عراق، دواتر برایم عز هاو جلیلی اسپارد، کم
نامیدکی جلال تا بانی بگینت بر شاسوار جلال ناسراو
بر (ئارام) ل گکی شازاد صائبو. ل گاننوویدا ل سلمانیو
بر دهک و ل هوی پیوئندکردنوی بر برایم عزو ماوییدکی
خیاند، پیش هودانی پیوئند کردنوی بدستکمو، برایم عز
تیررکرا، هروها هاو جلیلیش ل و ماواندا دوو جار
دسگیرکرا، کم توانی بنگاری بکات و بر سلامت دچت.

پاشان هودیدا خوئندی نامادی تیواو کات و دواتر درژ بر
خوئندن بدات ل دانشگاهی موس، کم ل بشی کارگزی و ئابوری ل
سای ۱۹۸۰ - ۱۹۸۴ بشی ئابوری تیواو کرد.

ل سررتای هشتاکانی سدیی بیستو ل گکی کخستندکانی
کخراوی یکتی تکشانی کارگژران، دببت ئندامکی چالاک، ل
سای ۱۹۸۱ ل گ برپرسی بادینانی کخراوی کارگژران دبت
سلمانی پیوئندی بر عوسمانی حاجی مارف و دکت، بر قسو باس
ل سر کاروباری کخراوی کارگژران و چنیتی کخستن ل ناوچی
بادینان و دانشگاهی موس.

پاش ئۆو ئۆی بۆرپرسی ئۆکخراوی بادینانی کارگۆران لۆ سا ئۆی ۱۹۸۲ ئۆمری گرتنی دۆردۆچۆت، دۆک بۆ جۆدۆهۆلۆت و پۆیۆندی بۆ هاوۆۆیانی دۆرۆو دۆکات لۆ ناوۆنگ.

هاوکات هاوۆو جۆلیل تۆواوی پۆیۆندی ئۆکخراوۆیۆکانی کارگۆران وۆردۆگرت و سۆرکۆوتوانۆ بۆۆۆۆیان دۆبات.

هاوۆو جۆلیل وۆک کادرۆکی پۆشکۆوتوی ئۆکخراوی کارگۆران، توانی ۆۆۆۆکی پۆشۆۆوانۆ، لۆ ناو دانشگاهی موسۆ و ناوچۆی بادیناندا بۆینۆت، کۆسانۆکی زۆری لۆ ئۆندام و دۆست بۆدۆوری خۆیدا ۆۆکخست، جگۆ لۆ بۆۆۆوۆبردنی هۆسورانی سیاسی و ئۆکخراوۆیی لۆ دانشگاهی موسۆ و ناوچۆی بادینان، لۆ هۆمانکاتدا پۆیۆندی و هاوۆۆۆیۆتی فراوانی لۆ گۆۆ کۆسانی مارکسی غۆیری ئۆکخراوی کارگۆراندا هۆبو.

بۆدوای سا ئۆی ۱۹۸۵ و هۆۆۆۆۆشاندنی رۆکخراوی کارگۆران، دواتر لۆ دامۆزراندنی ئۆکخراوی ۆۆوتی کۆمۆنستۆوۆ، بۆهۆمان شۆوۆ لۆ یۆزۆکانی ۆۆوتی کۆمۆنستدا دۆرۆژی بۆکاروباری ۆۆکخستنی ئۆکخراوۆیی لۆ ناوچۆی بادیناندا دا، هۆروۆها لۆ ۆۆگۆی دانشگاهوۆ تۆۆۆکی بۆ ۆۆوت لۆ بۆغدا دروست کرد

ئۆو ئۆی شایان باسۆ لۆ سا ئۆی ۱۹۸۸ دا کارۆکی لۆگۆۆ کۆمپانیایۆک لۆ باشوری عۆراق پۆیداکرد، لۆ هاوۆینۆکی گۆرمدا وۆک ئۆرکۆکی ئۆکخراوۆیی بۆ پۆیداکردنی سۆرچاوۆیۆکی دارایی ئۆو کارۆی ئۆنجامدا، لۆ ئۆنجامدا دۆستکۆوتۆکی باشی دارایی بۆ ۆۆوتی کۆمۆنست بۆدۆست هۆنا، لۆو کارۆیدا توانی زیاد لۆ بیست هۆزار دیناری سویسری بۆدۆست بهۆنۆت، ئۆتوانم بۆۆم ئۆو بۆۆ پارۆیۆ ئاسۆی کاری سیاسی ۆۆوتی کۆمۆنستی بۆرۆکردۆوۆ، ۆۆوتی خستۆ ئاستۆکی تر لۆ خۆباتی سیاسیدا، کۆ دۆگۆۆۆۆۆۆۆ بۆ ۆۆۆۆی دۆسۆزی و بۆرچۆستۆیی هاوۆو جۆلیل، چۆنکۆ توانیمان ئۆو چاپخانۆ نهۆنیۆی پۆشتر بومان، چاکۆ بکۆین و گۆشۆی پۆبدۆین، کتۆب و نوسراوۆکانی ۆۆوت چاپ بکۆین و بۆاوی کۆینۆوۆ، ئۆو چاپخانۆیۆ و بۆابونۆوۆی نوسراوۆکان بۆ شۆوۆیۆکی فراوان لۆ نۆو بۆزوتنۆوۆی کۆمۆنستی ئۆو کاتۆدا، سۆروسۆدایۆکی تایبۆتی دا بۆ ۆۆوتی کۆمۆنست.

بۆهۆمان شۆوۆ هاوۆو جۆلیل لۆ دامۆزراندنی حزبى کۆمۆنستی کرۆکاری عۆراقدا لۆ سا ئۆی ۱۹۹۳ وۆک کادرۆکی پۆشۆۆوی حزب لۆ ناوچۆی بادینان ۆۆۆۆی پۆشۆۆوانۆی دی، لۆ سۆرۆتای نۆو دۆکانی سۆدۆی بیستدا، هاوۆو جۆلیل و هاوۆو نۆزیر عۆمۆر دوو هۆۆۆاوی پۆشۆۆوی حزب بون، بۆۆام بۆداخۆوۆ کۆ فاندنی هاوۆو نۆزیر عۆمۆر و دواتر تیرۆکردنی، مۆحدودییۆتی بۆ هۆسورانی حزب پۆکھۆنا.

لۆ کۆتایی نۆو دۆکانی سۆدۆی بیستدا هاوۆو جۆلیل سۆفۆریکرد بۆ ئۆۆمانیاو لۆ شاری بۆرلین جۆنشین بو، لۆ بۆرلینیش وۆک کادرۆکی

په شپږم ویلي ککړاوی د ورځې حزب کاروبار کانی نه نجام نه دا. له دواړو ژباړنو او هاورې مې نسور حکمت، اختلافاتېک له یزې کانی حزبې ککې مې نستی ککړی نه ران په ککھات و ناکام ککې له ساې ۲۰۰۴ دا جیا بونې وې حزبې ککې مې نستی ککړی نه رانی له ککې و تې وې، نه م جیا بونې وې په کاریگري له سېر حزبې ککې مې نستی ککړی نه راقیش دانا، دواتر هاورې یانېک له حزبې نه راق جیا بونې وې و حزبې ککې مې نستی ککړی نه راق چې پی نه راقیان دام زرانده، هاورې جېلېل له و اختلافاتو نه دا یزې خې باتې سیاسې گواستې وې به ناو حکک چې پی نه راق، له و حزبې دا وېک نه ندامې مې کتې بی سیاسې به ردې وامې به کاری سیاسې خېدا، نه وې جېگای ته قدیرې له گگې نه و جیا بونې ویشدا هاورې جېلېل نه ککې پېوېندی هاورې یدې ته له گگې نه هېچ ککې سېک له حزبې نه مې دانې بې، به ککې کو به ردې وام فرسې ته دروست دې کرد به قسې و باس له سېر اختلافاتېکان و باسې سیاسې، هاورې ها بیرکړدنه وې و هاورې دان به گگې انې وې یان به ناو حزب.

به جیا له وې له لندن و بهرلین یې کتریمان بینې، هاورې مو گگې انې وې یې ککې به کوردستان به چې ندین جار دې هات به لام به سلېمانې و هاورې دانېشتنېک تا شېوانې درېنگ قسې و باسمان دې کرد.

له م دواړو یانې دا له دواړو ساې ۲۰۲۰ هاتنه کانی به سلېمانې فرسې ته زیاتری دروستدې کرد به قسې و باس به تایېدې ته به دواړو ۲۰۲۲ وې به تایېدې ته ککې به یارېدا به یې کجاری له دهوک جېنشین بهت، به شېوې یېک باسې کانی دې کرد ککې د ورو کاریگري ریمان له سېر ناوچې بادیان به گشتې و دهک به تایېدې ته چېن بهت، له م بارې یې وې نه راسېدې کاری کانی له سېر نه وې نه راسېدې مارکسې و شنفکرانې له م دواړو یانې دا سېریان هاورې داوې، ککې له دهکدا وېک گروپ په ککې وې دراسې دېکېن، هاورې جېلېل په یوې ست بوو په یانې وې و به شدار بوو له شنکړدنه وې باسې کانیاندا، له هاورې مانکاتا بینینې نه و ککې سانېش ککې هاورې یېک به جېرېک نا ازیل له د وری پارتې له زېنې زېردا.

به گشتې دېر بارې د ورومان له بادیان به ردې وام له هاورې دا بوین ککې چېن رېزې نه راقېکان و نا ازیلېتېکان ککې بخېن و ککې مې نزمې ککړی نه راقېکې و ناوچې یې په گگې یې ککې به هاورې پېدا بکات.

نه وې نه استې بهت به دواړو ۲۰۲۴ هاورې جېلېل باسې نه وې دې کرد له گگې نه وې نه راقانې دا له گگې نه هاورې دراسې یې ککې دېکېن به خې ته نکیدی له سېر نه وې بوو له گگې یاندا، ککې گرنګې بونی حزب به شېوې شې سېالستی جېگا و گگې و بای خې تایېدې ته خې هاورې، له م پرې سې یې دا مې بېستی کارکردنې حزبې ککې مې نستی ککړی نه راق کوردستان، ککې چېن د ورو بېنین له چونیې ته ککې خستن له دهک و ناوچې بادیاندا، چېنې ته سېر پېرشتې کارکېنمان، ککې له م بارې یې وې له دانېشتنې تایېدې تا قسې مان له سېر نه وې نه خشانې بوو ککې پېوېستې نه نجامې بدېن.

بمقام به داخل و ک ژیا نئاوای هاور جلیل ل ۴/۵/۲۰۲۶ به دوا جار
به جی هشتین و ک ل نیکی به و کارانه مان دروست کرد، بمقام
خشب ختانه ک ای ای کی به ناسین و پیو ندی به دروستکردین، ک
ه و بدین و ک ل ت پی ر نین.

ل ک تایدا ئ توانم بم ک ه و ئ دین دریژ دان به دوری خ باتی
دژی س رمای داری و خ بات و ریکخستنی ک م نستی هاو جلیل ئ رکی
ئ م ی و پیو یست به شایه کی پی بکر ت و.

هاوکاتیش س ر خشی ل هاوژینی هاو جلیل، بیرقان و کور کانی
نیبار و دلوار و نژیار و خوشک و برا و ک سوکار و هاور کانی د ک م
ب رز و ب ب ز بات یادی هاو جلیل

عوسمان

۲۴/۵/۲۰۲۶

کتب \ دروونزانی ک م ل ای تی . فوائد سدیق

[به خواندن و ای ئ م کتبه کلیک ئ ر بکن...](#)

[FuadSdiq_DarwnzanyDownload](#)

ت ت و گ ژی خ رمان، مای پوچ خ رمان . . ف ریق خ شناو

۱

چی و تراو د ربار ای شیعر؟

خن گران ل س ر ئ و ک کن ک شیعی باش و کاریگر به ت ک ک کردنی
زاراوی دانسق و ه بژارد و مانای ورد، ل گ ت توانای جو اندنی
ه ست و ح و دروستکردنی و ن ای ه ون ری داه ن ران دا خ

د بڼې ته و. ځنډ گران و فېلې سوفاني ټټاوا ج ځتيان ل و
 كړدوو ته و ك شيعري باش و كاريگر ته نيا ك ش و ټيتم نين و ب كو
 د گات لاسايي كړن و دا شتن و داه ښ ران و د رب ښي
 استگ يانې ه سته قوو ځنډ و خستنه ووي استيې گشتگر ځنډ و
 رسو ماندي خو ښ ر ل ځنډ داه ښاني زمانه وانپي و. ه رچي
 ټرسته ي شيعري ل م ژوو ب با تر د زاني، چونك مام ل ځنډ
 گشتدا د كات.

ويليام و ر دسو رس، ك سا ي ټيې كي پ ش نكي مانسيزمي ټينگليزي،
 شيعري باشي و ك "ه لقو ښي ځ ب ځي ه سته ب ه ښ ران" س ير د كات،
 ك ب پلې ي ك م ل و ه سته قوو ښ و س رچا وې گرتوو ك شاعير
 ل سات ځني بير كړن و دا، داه ښ ران د يهر وژنه ت.
 ټم ځنډ گران ل س ر ټ و ك كن ك شيعري باش و كاريگر ته نيا
 ب ښي ټكي قافي دار نپي، ب كو ديد ك ك د چ ټ ناو قوو يي ټي
 مړ ف و، ب ب كار ه ښاني زماني م ټا ف ريكي چ، ب ج شدان و
 س رسا م كړني ه ستي و رگر.

۲

ب ريې كك و ته ځني د س سات و و ژ

ل م ځا بن لاي ټم، و ك س رنج د ډين و ئاس يي و شا وې د وانين،
 د بينين لگا لگا ب ناوي شيعر و ټټان شاشي چاوانمان ب
 پ ردي ځنډ م شې و ه ځنډ ځني ت شويش داگير د كرت و تاريك د بن،
 ټ و نوو سراوانې ه ځنډ ځي خام ي ب ب ر د بوون، ه ټا قو قو اگ
 ژ نكاوين، ل ز وق و س ليق مان ټ ډن و واش شك و پا يي شيعرمان
 ل ياد ناچت و ب راورد ب و ميعران ه ر د بټ ب ټين ح پ كي
 پاراستي ټ اوډيو ب ك ښ باش ل كاردان و و ټا كامي ټ و
 خو ښ ښ وان دا ك تووشي ډين و جگ ل و ټا خ و ح س ر ټي لمان ج
 د م ښ ت چي تر ب ټين؟

پ ش ټ وې ل م باب ت ش بدو ټن؛ د بټ ك م كيش ب و د ځي دواي ۳۵
 سا ل پاشاگ ر دانيي ك ټم ي ب د ب ځي ت ك و توو و بووين ته
 ي خسيري دوو بڼ ما؛ بد ښ قاقاي پ ك نين و ي ك س ريش دواي ټ و
 بد ښ پ م ي گريان، ل ر دا ټ و پ رسيار د ك ښ؛ ټ يا ټ م ش ټ و
 ب ر ز ټ نيې ك حيزب ل ديان سا ي ا ب ر دوو دا و شاندي و ل
 ټا كامدا چ ندان مليېن درخت و ن مامي ژ قن بووتي ل س و ز بوو،
 ك وات ټيتر ه موو ټ و ك پيې س ف تان ب ته نيا ل س ر وې
 قووچ ك ك دا نام ښ و و كو سيمبوې ستم، ب كو ب ه موو
 جومگ ځني شارو گوندو ټا وايي ك ندا ب او د بڼ و د بڼ ه ي
 پيسبووني گ ر د ځني ه و ا ك ه ي د م ژين، بوون، ناسنام، م ا...
 ك وات چيدي م ترسيي ك ل بووني د س ټا تي ديست پي و

تـاليتار يادا نييـ، كـ لـ كـسـكـ يان دوو يان سـ يان خـكـ پـكـ بـتـ، بـكـو لـ و سـدان و هـزاران و مليـنان كـپيـدايـ كـ وـكـ بـروبومي گـندـييـ و ناياسايي و شـقاوـييـ دروست بووـ و بـرجـستـ دـبـتـ، كـ وـو دـكـيتـ هـر شوـنـكـ و سـر بـ هـر جـگـيـكـدا دـكـيتـ، وـكـو تيري ئـجـل ووبـووت دـبنـو و دـتگـنـو ژـر خـي سفرى جووـ و ئومـد و بوون.

۳

شيعرى: هـمووان گوندين بـ نموونـ

(ئـمن گونديم) يـكـكـ لـ دوا شاكارـكـانى ئـو خامـيـ كـ نـكـ شيعرـكـانى لـ ئاستى ئـدـبـى منداـندا نييـ، بـكـو زمانـكـشى سـقـتـ، وا دـزانـت كـكـردنـوـي سـرواي هاوشـو بـ تـنيا بـسـ بـ ئـوـي بـين نووسين و داهـنـانى شيعر بـ ئـنـجام گـيـشت، گـر وا بـت ئـوا كورد هـمووى شاعير دـردـچـت. ئـگـر ئـمـ بـكـگـ نـبـت لـسـركـا وكرچى و بـشايى دـبـت چى ترى ناو لـ بنـين؟

شاعيرى وا هـيـ ئـستاش جياوازي نـوانـا ناو و پـشناو و پاشناو و جـنـاو، ئـامـرازي پـكـو و لـكانـدن و خاـنـدارـتى و پـيوـندى (دانـپـا) ... ناكات، لـم پارچـ كورتـدا ببينن چـن لـ ناونيشانـكـانـو ئـم هـمـيـ بـسـردا تـپـپـ دـبـت و پـداچوونـوـي بـ ناكات و يان هيچ نـبـت پيشانى كـسـكى ترى بدات كـ بـيـ است بـكاتـو، ئـمـ جـگـ لـ خـ بـزلزانين هيچى تر نييـ، بـبـزيان بـ مـكرو نازكردن بـسـر شيعردا ئازان، بـكـو سـردـكـشـت بـ نووسيني مـمان و چيرـكـ و بابـتى ئـژنامـوانى و لـهـمووشياندا دـبـت عـيارـ بيست و چوار بـت، ئـيـ داماو ئـو خوـنـرـي ئـو بـرهـمانـو هاوشـوـكـانى زاخاوى مـشـك و هـست و گيانت دـدـن! دـبـت چى لـ بـرهـم بـت؟

ئـوانـ هـرگيز گوـ ناگرن بـ و رگرتنى ئامـژگارى و ئـنـمايى چـنـيـتى شيعر نووسين و ئـخـنـ لـ ناتـبايـكان و وونكردنـوـي هـمـكان، بـكـو لـ دـخـى بايبيوونـكى هـمـخـنـنـدان و لـو بـوايـدام خـيان بـ سـرگى يـسـنين و ستيفان مالارميدـ ناگـنـو، كـشـكـ ئـوـيـ هـر ئـوانـنـش سـرپـرشتى كـناـكـانى ئـدـبـيات دـكـن و ئيدى خـتان پـشـبـينى بـكـن و بزائن دـبـت چى ووبدات؟ وـكـو ئـوـ وايـ مامـستايـكـ هيچ نـزانـت و بـ هـمـ قوتابـيـكان تـبـگـيـنـت و مـشـكيان پـ بـكات بـ زانيارى هـمـو ئـوانـيش كـ پـگـيـشتن لـو خراپتر دـرـجن و ئاكام كـمـمـگا دـبـتـ زـلـكاوـكى بـگـن، ئـتر ئـم سوي گـشـكـردنـ لـ دـخـى دـگـماو پاشكـفتندا لـ بازنـيـكى داخراودا هـمـيشـ دـخوليتـوـو دووبارـ دـبـتـو.

ئـو دـبـت (هـمووان گوندين)، بـو مانايـي ئـمـين گوند، ئيدى

نازانم چن مرڦ د بټ گوند؟ ل جياتي ئو وى بنووسټ (ه مووان گوندين) واتا (ى) دوو م ك (س ربوون ب گوند) د گ ي نټ، و ك د نووسټ:

ه مووان گوندين

د زانين هر ك س و حزب

باي چ ندين.

نك هر ئ م، ب كو ب كڅستنى س رواش، ش واز كى ساد و كا و كچ ب كارد نټ و كو ك س ك ك تاز فرى ئ لفوبى شيعر د بټ و شيعر هر ل س راو ك شى س ق تدا د بينټ و، د چټ و شى (چ ندين) ب (چ ندين) د نووسټ تا ل گ س راوى پ شتردا (گوندين) بگونجټ، ك ئ ويش ه ي د بوو (گوندين) و (باي چ ندين) بوواي، ب م ل ووى ما ناو ه ي كى ز ق، چونك ت باسى ك س و حيزب د ك ټ، ك و ا ت د بټ ا ناو ك ب ئ وان بگ ټ و (واتا ك سى دوو مى ك: ئ وان-چ ندين) نك (ك سى س ي مى ك: ئ م- چ ندين)، خ ك س ب دى خى نا ټ ترش.

ب م ئ گ ر د ت و ټ خ شت يان استر واي ب يين (خ شتان) ز ق ب ك ن و و ناو تان ب خ ن ن و م يدان، ئ وا ب د نيا ي و ئ و وى ب دواچوونى ب م ژووى ټ شى دوورو نزيكى ب ختى كوردان كرد بټ، ئ وا د زانټ چن ه موو ق و ا ر ي ك ل شو نى گونجاو و دروستى خيدا دابنټ، ك و ا ت جگ ل و وى ئ م ك پل ي ل ووى ناو ټ و پ چ و ا ن نى واقع و ه مووان د زانين ئ و حيزبى ك خى ب س ر ب خ و ك ن ترين ئ رگانى سياسى د زانټ و شاعير ل سا ي دا با فش د كا ت و و ئ و ا نى تر د خا ت ب ر نيشانى پرسيار، هر ل س ر ت ا ي د س ت ب ك ا ر ب و و نى خ با ت ي و پاشكى حيزبى د س ا ت ي ك ب دواي ي ك ك ان بوو و س ر ب س ر و ژر ب ژر شاخو نه ن ريان پ ي ا ن و لكاو و پ ي و س ت، هر ئ و ا ن ي ش ن ك ئ جنداى كاريان ب داد ن ن و س ر چا و وى داها تيانن و د ت و ا ن ي ن ت ا ن ت ي ك ي ك پ ن ج ب ئ و ئ ن د ا م ا ن ا ب ك شين ك ل و لاش موو چى ئ ن د ا مى ك ا ر ا ي ا ن ه ي و ل م لاش و ب ناوى چينى چ و ساو و فليقاو و دروشم ليد د ن و ل ئ رگان ك ي ا ن د ا د نووسن. ئ م دوو فاقىي د ردى كوشندى پ ل تيك و ئ د بياتى كورديش، ك و ا ي ك ر د و و د ن گ س ن ك ا ن خ ي ا ن ل س ر ن ر ت و پ و و چ ك ا ن ي ش پ ف ب د ر ا ن و ئ ا س نى س و ا غ د ر ا و ب ب ي ي ز ر د ب ز ټ نيشانمان بدن و بفر ش ن و.

ئيتر شانازى ب چي و د ك ټ و ل ك تاييدا ئ و ما ف ب خټ و ا د ب ي ن ي ت و كو دادو ر ك حوكم بد ي ت ب س ر ق و ا ر و ك س ك ا ن د ا ؟ م گ ر كورد نا ټ: ئ و وى ما لى ل شووش بټ ب ر د ن ه ا و ټ ر ت ب ئ و ا نى تر با ش ت ر. جگ ل م ش ن ا ز ا ن ي ن ئ م چ پ ي و ن د ي ي كى ب

تیمای نووسیند کډو ک له خولگه گونډنشینا ندا د خولت و؟
جاره کی تر ئو دیب یته جه دهه نن به کات و ساتی خه و دیند و
سهر ئو پارچه بچووکه کی که نیتوانیو مافی شیعری بدات و ههر
کاتی خوښه به به فیله ددات و شاعر له بهرچاوی خه کدا سووک و به
بایله ددکات، ئم جار ببین و له گه مندانه نن و ا بهم نن
له مانای ئم دوو دهه، بزانه چ خزمه تکه به ئا فراندن و ئه ندشه و
جوانی ناسی ددکات:

ته واوی ئه ندامانی جه ستم

به درزی دیوار کانه ها توون

ئم ههر هیچ مانایه کی نیه، ته گهر گوندی بیت، ئیتر چ گر یه
تیمای شاعر که د به ستم و به درزی دیوار و چ په یو نندیه کی له گه
ئندامی جه ستم و (گوند) دا هه یه؟ بگر له شار کانه دیوارو درز
زیاترن، ئه نجا له لایه کی تر و ئم هه ئامازه به کی قووی ته دا
نیه به دیوی پشته و مانا و سیمبو و هیرمه نیتیکا تا به بین ئو
ته خوښه ری سادیت لیه ته ناگه یته! وک گوتمان ئه ندشه به کی
نه زکه، له ولاشه و زمانه کی سه قته، چونکه نه له ووی ئایدیا و نه
له ووی واقعیه و خزمه به زمان و په یامی شیعو ووه کانه داهه نان
ناکات، جگه له ووی که م توانایه و هه ژاریه و به سه لیه یه
نووسه ره که ی نیشان ددات.

له لایه کی تر و به ببین چن کاکه خام به ددست له که پله ی دواتر
هه مان وشه (کارا): (له و ئاودره کی کارا)، (له و شه جوتیاره کی
کارا) به کارده هه نه و ووه کو ئو هه یه زار او په کی تری ددست
نه که و ته و هه ژاریه فره نگی خه ددرد به ته، ووه ای ئو هه یه مان
وشه یه گونجاو په سه ندو کاریگره ری شعر نه جگه له به کاره هه نان نه به ته
له وتارو په پرتاژیه ژنام نووسیده، ئم ته نیا که شه یه زمان نیه،
به کو قه یرانه باب ته شه، به گوډانه پوختیه و وه وانی و ته کم یه
له شه و ناو ده کدا، ته نیا به ئو هه یه وای پیشان بدات سروودی
جوتیاران و کرکاران هه رد م ئاماده له پر گرامی حیزبده،
له کات کدا واقعیه ژبانه شاعیر دووریه موده ددرد خات له و
بوارانه یه ئو له شاعر که یدا و سه فی خه یی ددکات، جگه له م شه و
جاره کی تر د به و ته ملکه چی سه روا به و به ئم م به ستم شه وشه به
هه ده دد بات و ده زمان به لایده دد بات، وک دد نووست:

وه کو بازه کی سه ره دووندم

هه مووان گونډین

له جیاتیه ئو هه بنووست (وه کو بازه کی سه ره دووندم، هه مووان
گونډین) واته پیتی (ی) دووند به خات ته که تایی وشه (گونډی) تا
به ته (گونډیه) که ئامازه یه به که سه که سه ره به گوند به ته یان خه کی

گوند بټ، ئو څي دکات ب گوندو دټټ من گوندم، ئم گوندين،
ل بری ئووی بنووسټ: من گوندييم، ئم گونديين، ئیتر څک
ناهقی نیی زر سوک تماشای شیعی کوردی هاوچرخ بکن و ب یاری
منداڼی لک بدنو، ئمش هکاری چاپ نه کردنی کتبد شیعر ګان
ل لاین دزګاګانی چاپو ک ت و وشک پک و سووتاون و بوون ت
قربرووت، ئم پارچ یس ک ل شوازی شیعر دا وک دیار ب زر
ب څ نووسراو هروای، هیچ شتکی جوان و بسووی تدا نیی
خونډر بجوټټ یان بهرم ند بکات، جګ ل کات کوشتن.
خونډر لک تایی خوڼندنو ک دا دپرسټ چ کاری من، ت څکی
گوند بیت یان نا؟ بام ئووی ک خونډر ب دروستی دزانټ،
ئووی ک نه څر ئو هټ هټ مووان څکی گوند نین، ئیتر
نازانرټ چنئ و حوکم ی کلاکر و ددات و د نووسټ (ه مووان
گوندين)، څ ئم ل کم کردنووی پل وپای ی گوند ګاندا نیی،
بام استیی کی حاشا هټ ګرو د بټ بوترټ.
تکایه ئیتر چی تر ب ناوی ئدب و شیعر و ل ز وقمان م دڼ،
شرم جارک نا دوو نا س نا، همیش دگوترټ تکایه ئګر
شتکتان پ نیی شایستی وتن بټ چیدی کاتمان ب فی م دڼ و
شیعرمان لا ناشیرنتر مکن. هرچر ندد دودشاو لای ئم تګااو
کراو و د یان سا ل ه موو بوار ګاندا ساخت ب سڼ مام ټی
ټټ ژان ی پو دکرټ و زوخواو د رڅواردی چشاو هټ ست و گیانمان
ددرټ.

هولر

۲۵/۵/۲۰۲۶

ئايندې حکومتی ځلی زیدی . عوسمانی حاجی مارف

لډانی استوځی سربازی ب سړ خاکی ځراق ئا ماژ ی ب ئووی ک
دوټ تانی ک نداو چیر چاوټ وانی، وک بژارد یک نابین، فک

جنگی کانی سعودیہ لہم دوا یانہ دا ئو ئا مانجانہ یان بہردومان کردوو کہ پیو ندیان بہو کوتلہ عراقیانہ وو یہ کہ پاشکی تاران، ہروہا دوو مووشک لہ خاکی کوٹتوو بہرو باشووری عراق ہہدراو۔

استہ دوو تی عراق خاوی نی سوپا و دزگای ہواگری و ہزی ئاسایش ناوخ و ہزی مہشقی کراوی دژ تیررہ، بہام دوو تی عراق یہ کدست نیہ لہ بہ یاردان، چونکہ هاوکاتی پکھاتی ہزہ سربازیہ کانی دوت، بہجیا لہ ملیشیاکان، چک لہ ناو سیستہ می فہرمی "حشدی شہبیشدا" دا ہہ یہ و کاری خیان دہکن، ہر ئہم چوارچہ وو یہ بہ میرات بہ علی زیدی بہجہ ماو، جا تا چہ ند دتوانہ پرسی "داماینی چک" تہ پتہ نہت؟ پرسیارکی جدید! کہ پناچت وک دوری ہمان سہرک و زیرکانی پشخی بتوانہ بہو کارہ ستہ۔

ئووی لہ دانہ کانی مانگی نیسان ئاشکرای دہکات، لاوازی توانا کانی عراق نیہ، بہکو کہ موکو یہ لہ پکھاتی شاندی سہروری دوت و دسہاتی تایبہ بہ بہ یاردان لہ سہر بہ کارہ ہنانی ہزی چہ کدار لہ عراق و، کہ لہنی نہوان ئو دووانہ بہشایی گہ پدانہ، کہ گہ دہات لہ خاکی عراق و کردوی سربازی ئہ نجام بدرت، بہ بہ ئووی بہ یارکی فہرمی حکومہ تی عراق ہہ بہت، ئہم ش ئو بہشاییہ کہ بہ غذا ہیچکات نہیتوانی لہ ناو و بہری بہ بگرہت، بہ یہ یاز و کویت ہوہیانداو لہ دہرو و سنور و پردہکیان بہ دروست بکن۔

علی زیدی، بنکہ یہ کی سیاسی تہ کمہی نیہ، بہ یہ ووبہ ووی قہیرانہ کی سیاسی و دارایی توند دہ بہت و، لہ ژینگہ یہ کدا کاری سہرک و زیران دہکات، کہ ئہکتہ بہ ہزترہکان خہریکن پا بہ ئاراستہی جیاوازاو دہن، بہ یہ ئو دہخ و کہ شہ کانی نہوان لایہ نہکان لہ بہرژ و ہندی زیدی نین، سہروری لہ گہی بانگہ ش و اگہ یاندن و بہرجہ ستہ نابہت، تا بہ کاریگہری دہرو ش، بہ تایبہ تی بہدوای جہنگی ئہمریکا و ئہران و عراق کہ بہ فشار و بہ وکالت بہو دہچت بہدست نایہت، ئو دہردہ کوہت کہ دہرفہ تہکان و سنووردارکردنہکان زہرئہ زن، بہ یہ ناتوانرہت پشہینی بہ دہرئہ نجامہکان بکرہت، کہ ئایا زیدی تیا سہرک و تو دہ بہت؟ ہیچ حکومہ تہکی نوہ لہ چواچہ ووی پکھاتی ئہستای عراقدا و بہ بہ بازار و ہزہ کی جیاوازی ئاوانہان بہ خہک و ہیچ گرنگیہ کی نابہت بہ دانیشتوانی عراق۔

یہ کہم تاقیکردنہ و کہ لہ بہردہم علی زہدیدایہ و ووبہ ووی بہت و، کہ بہہستی دسہاتی و ہاتہ کی بہدست وویہ؟، ئایا عراق خاوی نی ئازادی بہیاری خہیہ تی، یان ئہران و ئہمریکا قسہی کہ تایی دہکن؟! حکومہ تی علی زیدی لہ یہ کہم تاقیکردنہ ویدا ناجہگیر خہی

[illegible]

عراق له ۲۰۰۳ و، بدهست قهيرانه كى سيستما تيكي و ده نا ننهت، كه م ترسى ل سار پر سى دا شته وى و وات هه ميش هه ي، بهه ي په كهات ج راو ج ر كاني كه ل سار بنه ماي هه زى ميليشاي تائيفى و ئيسلامى و نه ته و په رستى دام زراوه، كه له بيست و سه ساي ابردودا، بوونه ته به شه كى دان به او له و سيستم م م كه له شو نى خيدا ماو ته و و جه ختى ل سار ده كه ته و، به رده وام عراق به ر و ده خه كى ناله بارتير ده بات.

ئاشكرايە كە لە عێراق هێچ جەرێ لەپرسینەوویەك نیە، بە نموونە محەممەد سودانی، باسی لەو دۆستكە وتانەى كردوو كە حكومەتەكەى لە ماوی چوار ساڵی سەرێكایەتیدا بەدۆستی هەناو، كە دەتوانێت لەپرسینەو بکات و ئێو ئەستێ ئاشكرا بکات كە ئێم دەستكەوتانە بونیان نیە، ئێو جەرێ لەپرسینەوویەك لە فەرھەنگی سیاسی عێراقدا ماندار نیە، هەرۆك چەن ئازادی و مافی مرئوف لە ژێمی سەدامدا لە خەو خەیاڵیشدا نەدەبو بیری لەبكرەتەو. بەیەك قسەكانی زۆیدی هێچ مانایەكی نابێت كە باسی بارگرانی دارایی قورس و گەندەبەیی بەربەهاو و دابەزینی بەرچاوی خزمەتگوزاریەكان و فراوانبوونی نایەكسانی كەمەبەییەتی دەكرد.

چوارچـوای هـماهـنگی کـه گـورـترین بـلـکی پـرلـمانی عـراق پـکـد هـنـت، ئـگـر دـستـوـردانی اـستـوـخی ئـران لـگـی فـرمانـدی سوپای قودس نـبـوایـ، هـنـد کـشـی نـوان خـیان سایی کردوو، توانایان نـدـبو لـ نـوان سـرکردـکانـیدا بـگـنـ کـوتـن و عـلی زـیدی بـ سـرک و زیران کاندید بـن. جـگـ لـو شـ چوارچـوای هـماهـنگی نـیانتوانی ئـو فـیتـی تـپـنـنـت کـ لـلایـن تـرمـپـو بـسـر نوری مالیکیدا سـپـنـدرا.

عراق بـکردوو له هـموو ئاستهـکاندا بـدست گـهـندایی فراوان و بنـیـستی سیاسـیـو د نا نا ئـت، کاریگـری ئـم بنـیـست له سـر لایـهـکانی ناسـهـنـالیزمی کورد و سونـه و شیعه له پـهـهـنـانی حکومـهـتـهـکاندا بـهـهـشی د رـد کـوتـه.

دوچار زږشت بڼندې بڼوونکې ململانۍ نښتای نران له لایک و
نمړیکا و نسرائل له لایک کی دیک چن کتایی دت. نممش

لښکره والي نایندې سیستمې ناستای عراق پښوستانه به نایندې
ژمنې نگران و توانای خستنګډې نفوزې له بغدادو، نورو تاران
که دتوانت تمني نهم ژمنې ناستای عراق درېژ کاتو، بېام
نهم ناتوانت تا کاتکی نادیار بږدوام بهت، تنها له بږ نوالې
هر ناوچه یکه و هموو پکها تنی کی که مښکای عراق بږدست که ش
تایب تکانی خپو دنا ننت. نهم که شان ښزان له ناو
که مښکادا خراپتر دبن، بې تایب تی له بږ ښنایې نه بوونی
پږژمنې کی سیاسې وون که با ددست بهت له پکھینانی حکوم تکه
لسر بنمای هاو تیبون و که تایی به دس ساتی میلشیای تایی و
نیسلامې و نه تورو پږستی به ننت.

نستا لای حکوم تکه کی علی زیدی، چه کداما ینی گروپ چه کدارکان
بزارد یکی وبښوونو، بږوپی یی نهم کوتلانه نوښرایتی
قواپی کی سیاسې و نایدی لږی دکن به بښک له و هزانې له
چوارچه وې هه ماه نگیدان که علی زیدیان قېو کړوو. بېام
بېاری داماینی چه به مانای پکدادانی استوخ له گډ نهم
هزان دت، پموای که زیدی ناتوانت ن و وبښوونو یې بکات.
سبارت به ئیدارې تر مپیش، نوالې له زیدی دوت داماینی چه که
له گروپ چه کدارکان و دورخستنوالې حکومت له میحوړی نگران
له ووی سیاسې و نابوریو به نوالې نه خشی نفوز له عراق
بکشتو، چه کداما ینی گروپ چه کدارکان مږجکی قورس به
جېد جکردنی نمریکا، بږوپی یی نوښرایتی پږسکی سیاسې ناو
دکات.

پدچه ت ښزانی دها تووی حکوم تکه کی زیدی گډ انکاری سیاسې
بڅو یو ببینت، بې تایب تی له گډ پږسندنې ناکه کیکانی نهوان
بلکه سیاسیکان و نښگړی زانی ن و ناکه کیان به سر شقامکان
و نا زای تی جماوړی، هر ووها هه ز و لاین هه نایان ووت
حکومت که له ژر چاودلری نمریکا دا سرکه وتوو بهت، مللانکان
توندر دبنو.

ن و ئاشکرای که حکوم تکه کی زیدی به بېارکی نمریکی
پکهنرا، بېام له دنیای واقدا هشتا نگران که نتر کړدنی
عراقی له دست نډاو، هر چه ند تهم باراک وادگ ی ننت که
م له فی عراقی باش بښو بږدوو و له میحوړکی نگران دووری
خستو، بېام ن و ئاشکرای دوری نگران لسر عراق تا
نستا وک خی ماو.

حکوم تی زیدی له کات کدای که عراق وبښووی ناسته نگیکان
بې تو، له وان بکاری، تکه چوونی ژرخانی نابووری، هزاری و
قیرانی کار با و ناو، تڼروستی و پږوړد، نهم جگ له گږی

سیاسی و ئه‌منیه به‌ردوامه‌کان که به‌ردوامن له سایه‌کردن به‌سهر دیمه‌نی ناوخه‌دا.

هه‌روه‌ها له‌باری سیاسیوه‌ زه‌یدی به‌رروویه ته‌حه‌دای پاراستنی هاوسه‌نگیه له نه‌وان هه‌زه‌ سیاسیه جیاوازه‌کانی ناو په‌رله‌ماندا، به‌تایبه‌تی که حکومه‌ته‌که‌ی له ئه‌نجامی به‌که‌وته‌نی ئاوه‌زی نه‌وان چه‌ند به‌که‌ی که‌به‌ردا په‌که‌ه‌نراوه‌ که هه‌شته‌پیکه‌ه‌نانه‌ی حکومه‌ته‌که‌ی ماویه‌تی. سه‌رکه‌وته‌نی حکومه‌ته‌ نه‌که‌ه‌ر به‌نده‌ به‌ ئه‌دای چه‌به‌چه‌کردنی، به‌که‌وه‌به‌نده‌ به‌ توانای به‌به‌وه‌بردنی ناکه‌کیه‌ سیاسی‌کان و ئه‌گریکردن له په‌رسه‌ه‌ندنیان به‌ چه‌یرانه‌کان که دام‌زراوه‌کانی ئیفلیج ده‌کات. جگه‌ له‌وه‌شه‌ په‌یوه‌ندی له‌گه‌ه‌ هه‌ره‌می کوردستان و په‌رسی نه‌وت و بودجه‌ وه‌که‌ به‌ته‌که‌ی هه‌ستیار ماوه‌ته‌وه‌ که له‌ ماوه‌ی داها‌توودا کاریگه‌ری له‌سه‌ر سه‌قامگیری حکومه‌ته‌ ده‌به‌ته‌.

گرنگترین ده‌نگه‌که‌ که له‌سه‌ر شه‌قامی عه‌راقه‌: ئایا حکومه‌ته‌که‌ی عه‌لی زه‌یدی ده‌توانه‌ته‌ ئه‌وه‌ خواسته‌نه‌ به‌ده‌سته‌به‌نده‌ته‌ که حکومه‌ته‌که‌ی په‌شه‌وه‌ نه‌یان‌توانیوه‌ بیکه‌ن، یان جاره‌که‌ی دیکه‌ له‌به‌رامبه‌ر خواسته‌کانی خه‌که‌دا ده‌وه‌سته‌نه‌وه‌؟، که گومانیه‌ تیا نه‌یه‌ خواسته‌کانی خه‌که‌ له‌ چنگی زه‌یدیه‌ش نایه‌ته‌ ده‌ره‌وه‌.